

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 347/2013,

17. aprill 2013,

üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 172,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu nõustus 26. märtsil 2010 komisjoni ettepanekuga käivitada uus strateegia „Euroopa 2020”. Üks strateegia „Euroopa 2020” prioriteete on jätkusuutliku majanduskasvu saavutamine ressursitõhusama, säästvama ja konkurentsivõimelisema majanduse edendamise teel. Strateegias seatakse energiataristud juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” osana esiplaanile ja rõhutatakse vajadust Euroopa võrgud kiiresti ajakohastada ning kogu Euroopa ulatuses omavahel ühendada eelkõige selleks, et integreerida taastuvaid energiaallikaid.
- (2) Euroopa Ülemkogu kohtumisel 2002. aasta märtsis Barcelonas kokku lepitud eesmärki saavutada liikmesriikide elektrivõrkude vaheliste ühenduste tasemeks vähemalt 10 % installeeritud tootmisvõimsusest ei ole siiani täidetud.

- (3) Komisjoni teatistes „Energiainfrastruktuuri prioriteetid aastaks 2020 ja pärast seda - Euroopa integreeritud energiavõrgu väljaarendamise kava” ning sellele järgnenud nõukogu 28. veebruari 2011. aasta järeldustes ja Euroopa Parlamendi resolutsioonis ⁽⁴⁾ kutsutakse üles kujundama uut energiataristute poliitikat võrkude arengu optimeerimiseks Euroopa tasandil ajavahemikul kuni 2020. aastani ja pärast seda, et liit täidaks energiapoliitika põhi-eesmärgid konkurentsivõime, jätkusuutlikkuse ja varustuskindluse alal.

- (4) 4. veebruari 2011. aasta Euroopa Ülemkogu rõhutas vajadust moderniseerida ja laiendada Euroopa energiataristut ja ühendada võrke piiriülel, selleks et liikmesriikidevaheline solidaarsus saaks toimida, et oleks võimalik kasutada alternatiivseid tarne- või transiiditeid ja energiaallikaid ning et arendataks edasi taastuvaid energiaallikaid, nii et need suudaksid konkureerida traditsiooniliste energiaallikatega. Nõuti, et ükski liikmesriik ei tohiks pärast 2015. aastat jääda eraldatuks Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest ega tunda muret selle pärast, et tema energiavõrgulekut ohustab asjakohaste ühenduste puudumine.

- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1364/2006/EÜ ⁽⁵⁾ kehtestati üleeuroopaliste energiavõrkude (TEN-E) suunised. Nimetatud suuniste eesmärgiks on toetada liidu energia siseturu väljakujundamist ja soodustada samal ajal energiavarude ratsionaalset tootmist, transporti, jaotamist ja kasutamist, et vähendada vähem soodsate piirkondade ja saarte energiaisolatsiooni, tagada liidu energiatarne, energiaallikad ja tarneteed, sealhulgas koostöö kaudu kolmandate riikidega, muuta energiavarustus kindlaks ja mitmekesiseks ning aidata kaasa säästvale arengule ja keskkonnakaitsele.

- (6) Praeguse TEN-E raamistiku hindamine on selgesti näidanud, et kuigi raamistik on aidanud väljaalitud projekte ellu viia ja muutnud nad poliitiliselt nähtavaks, puudub sel kindlaksmääratud taristulünkade täitmiseks vajalik visioon, fookus ja paindlikkus. Seepärast peaks liit rohkem pingutama, et tulla toime selle valdkonna tulevaste probleemidega, ning vajalikku tähelepanu tuleks pöörata võimalike tulevaste lünkade avastamisele energianõudluses ja -tarnetes.

⁽¹⁾ ELT C 143, 22.5.2012, lk 125.

⁽²⁾ ELT C 277, 13.9.2012, lk 137.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 12. märtsi 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 21. märtsi 2013. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi 5. juuli 2011. aasta resolutsioon energiainfrastruktuuri prioriteetide kohta aastaks 2020 ja pärast seda (ELT C 33 E, 5.2.2013, lk 46).

⁽⁵⁾ ELT L 262, 22.9.2006, lk 1.

- (7) Praeguse energiataristu ajakohastamise ja uue energiataristu kasutuselevõtu kiirendamine on ülimalt oluline selleks, et täita liidu energia- ja kliimapolitika eesmärgid, milleks on kujundada välja energia siseturg, tagada eelkõige gaasi ja nafta varustuskindlus, 2020. aastaks vähendada kasvuhooenergia heidet 20 % (30 %, kui tingimused on õiged), suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osa lõpptarbimises 20 %ni⁽¹⁾ ja suurendada energiatõhusust 20 %, kusjuures energiatõhususe suurendamine võib aidata vähendada uute taristute rajamise vajadust. Samal ajal tuleb liidul pikemas perspektiivis oma energiataristu ette valmistada energiasüsteemi CO₂-heite veelgi suuremaks edasiseks vähendamiseks 2050. aastaks. Seepärast tuleks käesolevas määruses arvesse võtta ka võimalikke edasisi liidu energia- ja kliimapolitika eesmärgid.
- (8) Energia siseturg jääb liikmesriikide energiavõrkude vaheliste ebapiisavate ühenduste ja olemasolevate energiataristute optimaalsest väiksema kasutamise tõttu killustatuks hoolimata asjaolust, et energia siseturu rajamine on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivis 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju,⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivis 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju⁽³⁾. Kogu liidus integreeritud võrgud ja arukate võrkude kasutuselevõtt on aga ülimalt olulised konkurentsivõimelise ja hästtoimiva integreeritud turu tagamiseks, energiataristu optimaalse kasutamise saavutamiseks, energiatõhususe suurendamiseks, hajusalt paiknevate taastuvate energiaallikate ühendamiseks ning majanduskasvu, tööhõive ja säästva arengu edendamiseks.
- (9) Liidu energiataristut tuleks nüüdisajastada, et vältida avariisid ja suurendada avariikindlust ning taristu vastupanuvõimet looduslikele või inimtegevusest tingitud õnnetustele, kliimamuutuse kahjulikule mõjule ja julgeolekuohtudele – eelkõige puudutab see Euroopa elutähtsaid taristuid, nagu on sätestatud nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiivis 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta⁽⁴⁾.
- (10) Nafta transportimisega seotud keskkonnanariske võib aidata oluliselt vähendada maismaal paiknevate torustike kasutamine veetranspordi asemel.
- (11) Nutivõrkude olulisust liidu energiapolitika eesmärkide saavutamisel on tunnistanud komisjoni 12. aprilli 2011. aasta teatises „Arukad võrgud – innovatsioonist kasutuselevõtuni”.
- (12) Euroopa energiataristus kasvab energia salvestuskohtade ning veeldatud ja surumaagaasi vastuvõtu, hoiustamise ja taasgaasistamise või dekompressiooni rajatiste tähtsus. Selliste energiataristurajatiste laiendamine on hästtoimiva võrgutaristu oluline osa.
- (13) Komisjoni 7. septembri 2011. aasta teatises „ELi energiapolitika: koostöö ELi-väliste partneritega” rõhutati, et liit peaks välissuhtluses toetama energiataristute arendamist, et soodustada sotsiaalmajanduslikku arengut väljaspool liidu piire. Liit peaks hõlbustama liidu energiavõrke kolmandate riikide võrkudega ühendavate projektide elluviimist eelkõige naaberriikides ja liiduga konkreetset energiakoostööd tegevates riikides.
- (14) Pinge ja sageduse stabiilsuse tagamiseks tuleks erilist tähelepanu pöörata Euroopa elektrivõrgu stabiilsusele, sest tingimuste muutumisel satub süsteemi üha enam energiat taastuvatest ressurssidest, mis on olemuslikult muutuvad.
- (15) Hinnanguliselt tuleb 2020. aastani üleeuroopalistesse elektri ja gaasi ülekandetaristutesse investeerida kuni 200 miljardit eurot. Investeeringute mahu märkimisväärne kasv võrreldes möödunud suundumustega ja vajadus energiataristute prioriteete kiiresti rakendada nõuavad eelkõige piiriüleste energiataristute õigusliku reguleerimise ja finantseerimise uut käsitlemist.
- (16) Komisjoni talituste töödokumendis 10. juuni 2011. aasta nõukogule pealkirjaga „Energiainfrastruktuuri investeerimisvajadused ja -lüngad” rõhutati, et ligikaudu poolte puhul kõikidest 2020. aastani jäänud kümnendil vajalikest investeeringutest on oht, et neid ei tehta üldse või ei tehta õigeaegselt lubade andmise, reguleerimise ja rahastamisega seotud takistuste tõttu.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

⁽²⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 55.

⁽³⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 94.

⁽⁴⁾ ELT L 345, 23.12.2008, lk 25.

- (17) Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad üleeuroopalise energiavõrgu õigeaegse arendamise ja koostalitluse kohta, et saavutada Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) energiapoliitika eesmärgid – tagada energia siseturu toimimine ja varustuskindlus liidus, edendada energia tõhusat kasutamist ja säästmist, arendada välja uusi ja taastuvaid energiaallikaid ning edendada energiavõrkude sidumist. Nimetatud eesmärgid järgides aidatakse käesoleva määrusega kaasa arukale, jätkusuutlikule ja kaasavale majanduskasvule ning tuuakse kasu kogu liidu konkurentsivõimele ja tema majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele.
- (18) Üleeuroopaliste võrkude arendamise ja tõhusa koostalitlusvõime jaoks on tähtis tagada põhivõrguettevõtjate ja ülekandesüsteemi haldurite tegevuse koordineerimine. Selleks et tagada ühtsed tingimused Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 714/2009 (võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleises elektrikaubanduses)⁽¹⁾ asjakohaste sätete rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes⁽²⁾. Suunised põhivõrguettevõtjate ja ülekandesüsteemi haldurite tegevuse liidu tasandil koordineerimise kohta tuleks vastu võtta kontrollimenetlusega, tingimusel et need suunised kehtivad kõigi põhivõrguettevõtjate ja ülekandesüsteemi haldurite suhtes üldiselt.
- (19) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 713/2009⁽³⁾ moodustatud Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile (edaspidi „koostööamet“) antakse käesoleva määrusega olulisi lisäülesandeid ja ta peaks saama ka õiguse mõningate lisäülesannete täitmise eest tasu võtta.
- (20) Komisjon on pärast tihedaid arutelusid kõikide liikmesriikide ja sidusrühmadega kindlaks määranud 12 strateegilist üleeuroopalise energiataristu prioriteeti, mille elluviimine 2020. aastaks on liidu energia- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamiseks mõõdapäasmatu. Nimetatud
- prioriteetid hõlmavad eri geograafilisi piirkondi või valdkondi järgmistel aladel: elektri ülekanne ja salvestamine, gaasi ülekanne ja hoiustamine, veeldatud või surumaa-gaasi taristu, nutivõrgud, elektrienergia ülekande kiirteed, CO₂ transport ning naftataristu.
- (21) Ühishuviprojektid peaksid, arvestades nende panust energiapoliitikaeesmärkide täitmisesse, täitma ühiseid, läbi-paistvaid ja objektiivseid kriteeriume. Et elektri- ja gaasitaristu projekte saaks võtta liidu teise loendisse ja sellele järgnevatel loenditesse, peaksid need olema osa võrkude viimasest olemasolevast kümneaastasest arengukavast. Eelkõige tuleks kõnealuses kavas arvesse võtta Euroopa Ülemkogu 4. veebruari 2011. aasta järeldusi seoses ärealade energiatarvete integreerimise vajadusega.
- (22) Tuleks asutada piirkondlikud rühmad, kes esitaksid ja vaataksid läbi ühishuviprojekte, mille järel koostatakse ühishuviprojektide piirkondlikud loendid. Laiema konsensus saavutamiseks peaksid piirkondlikud rühmad tegema tihedat koostööd liikmesriikide, nende reguleerivate asutuste, projektiedendajate ja asjakohaste sidusrühmadega. Koostöö peaks võimalikult palju rajanema riikide reguleerivate asutuste, põhivõrguettevõtjate ja ülekandesüsteemi haldurite ning muude, liikmesriikide ja komisjoni asutatud struktuuride olemasolevatel regionaalkoostöövormidel. Sellise koostöö käigus peaksid riikide reguleerivad asutused vajaduse korral piirkondlikke rühmi nõustama muu hulgas kavandatud projektide õiguslike aspektide teostatavuse ning reguleerijatel loa saamise kavandatud tähtaegade realistlikkuse küsimuses.
- (23) Tagamaks, et liidu ühishuviprojektide loendis (edaspidi „liidu loend“) piirdutakse projektidega, mis aitavad kõige rohkem kaasa strateegiliste energiataristu esmatähtsate koridoride ja alade loomisele, tuleks liidu loendi kinnitamise ja läbivaatamise õigus anda komisjonile vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290, samal ajal austades liikmesriikide õigust heaks kiita nende territooriumiga seotud ühishuviprojekte. Käesoleva määruse aluseks olevale ettepanekule lisatud mõjuhindanguga läbiviidud analüüsi kohaselt on selliseid projekte hinnanguliselt umbes 100 projekti elektri- ja 50 gaasisektoris. Lähtudes sellest hinnangust ja vajadusest tagada käesoleva määruse eesmärkide saavutamine, peaks ühishuviprojektide koguhulk jääma käideldavuse piiridesse ega tohiks olla oluliselt üle 220 projekti. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide koostamisel ja ettevalmistamisel tagama vajalike dokumentide üheaegse, õigeaegse ja asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

⁽¹⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 15.

⁽²⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽³⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 1.

- (24) Iga kahe aasta tagant tuleks koostada uus liidu loend. Uude liidu loendisse ei tohiks võtta neid ühishuviprojekte, mis on lõpule viidud või mis ei vasta enam käesolevas määruses sätestatud asjaomastele kriteeriumidele ja nõuetele. Sellepärast peaks olemasolevate ühishuviprojektide uude liidu loendisse võtmise kohta kehtima piirkondlike loendite ja liidu loendi koostamise valikumenetlus nagu kavandatavate projektide kohtagi; sellega kaasnevat halduskoormust tuleks püüda võimalikult minimeerida, näiteks kasutades võimalikult palju juba varem esitatud teavet ning projektiedendajate aastaaruannete andmeid.
- (25) Ühishuviprojekte tuleks võimalikult kiiresti rakendada ning tähepanelikult jälgida ja hinnata, hoides samal ajal projektiedendajate halduskoormuse võimalikult väiksesena. Komisjon peaks teatavatesse raskustesse sattunud projektidele määrama Euroopa koordinaatorid.
- (26) Loamenetlus ei tohiks tekitada halduskoormust, mis on ebaproportsionaalselt suur võrreldes projekti suuruse või keerukusega, ega tõkestada üleeuroopaliste võrkude arendamist ja juurdepääsu turule. Nõukogu 19. veebruari 2009. aasta järeldustes toodi esile vajadus investeerimistõkete kindlaksmääramise ja kõrvaldamise järele, sealhulgas planeerimis- ja konsultatsioonimenetluste lihtsustamise kaudu. Neid järeldusi toetasid Euroopa Ülemkogu 4. veebruari 2011. aasta järeldused, kus jällegi rõhutati loamenetluste lihtsustamise ja tõhustamise tähtsust, austades samas riiklikku pädevust.
- (27) Liidu energia- ja transpordi- ja telekommunikatsioonitaristu ühishuviprojektide kavandamist ja rakendamist tuleks kooskõlastada, et tekitada nende koostoimet kõikjal, kus see on majanduslikust, tehnilisest ja ökoloogilisest või ruumilise planeerimise seisukohalt mõistlik, võttes seejuures arvesse asjakohaseid ohutusküsimusi. Seega tuleks erinevate üleeuroopaliste võrkude planeerimisel eelistada transpordi-, kommunikatsiooni- ja energiavõrkude ühendamist, et tulla toime võimalikult väikese territooriumiga ja võimaluse korral tagada olemasolevate või kasutamata trasside uuesti kasutamine, et viia miinimumi igasugune negatiivne sotsiaalne, majanduslik, keskkonna- ja finantsmõju.
- (28) Ühishuviprojektide kiireks halduslikuks menetlemiseks tuleks neile riiklikul tasandil anda eelisstaatus. Pädevad asutused peaksid käsutama ühishuviprojekte avalikku huvisse kuuluvatena. Tuleks anda load kahjuliku keskkonnamõjuga projektidele, mille suhtes on ülekaalukas avalik huvi, kui kõik nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivis 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivis 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, ⁽²⁾ sätestatud tingimused on täidetud.
- (29) Riikliku pädeva asutuse või asutuste loomine, mis integreeriks(id) või koordineeriks(id) kõiki loamenetlusi (universaaltenistus) peaks vähendama keerukust, suurendama tõhusust ja läbipaistvust ning aitama tihendada liikmesriikide koostööd. Määratud pädevad asutused peaksid alustama tööd võimalikult kiiresti.
- (30) Vaatamata juba kehtivatele normidele üldsuse osalemiseks keskkonnamõjude otsuste tegemisel on vaja täiendavaid meetmeid selleks, et tagada kõige rangemate läbipaistvuse ja üldsuse osalemise normide järgimine ühishuviprojektide loamenetluse kõikide asjakohaste küsimuste käsitlises.
- (31) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, ⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta, ⁽⁴⁾ kui see kohaldub, keskkonnateabe kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamise üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, alla kirjutatud 25. juunil 1998. aastal Århusis ⁽⁵⁾ (edaspidi „Århusi konventsioon”) ja piiriülese keskkonnamõju hindamise Espoo konventsiooni (edaspidi „Espoo konventsioon”) nõuetekohane ja koordineeritud kohaldamine peaks tagama keskkonnamõju hindamise põhimõtete ühtlustamise, sealhulgas riikidevahelises kontekstis. Liikmesriigid peaksid koordineerima ühishuviprojektide hindamist ja võimaluse korral tagama ühishindamise. Liikmesriike tuleks õhutada vahetama loamenetlustealaseid kogemusi ja suurendama vastavat haldusvõimekust.

⁽¹⁾ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

⁽²⁾ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 26, 28.1.2012, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30.

⁽⁵⁾ ELT L 124, 17.5.2005, lk 4.

- (32) Tähtis on loamenetlusi parandada ja sujuvamaks muuta, tunnustades – nii palju kui see on subsidiaarsuse põhimõtet nõuetekohaselt järgides võimalik – liikmesriikide pädevust ja menetlusi uue taristu rajamisel. Energiataristute arendamise hädavajadust silmas pidades peaks loamenetluste lihtsustamisega kaasnema kindlaksmääratud tähtaeg, mille jooksul peavad asjaomased asutused võtma vastu otsuse projekti ehitustööde kohta. Nimeetatud ajaline piirang peaks stimuleerima loamenetluste tõhusamat määramist ja läbiviimist ega tohiks mingil juhul kaasa tuua järeleandmisi keskkonnakaitse ja üldsuse osalemise rangete normide osas. Mis puutub käesoleva määrusega kehtestatud maksimumtähtaegadesse, siis peaksid liikmesriigid siiski püüdma neid võimalust mööda lühendada. Pädevad asutused peaksid tagama tähtaegadest kinnipidamise ja liikmesriigid peaksid püüdma tagada tervikotsuse sisulist või menetluslikku õiguspärasust vaidlustavate kaebuste võimalikult tõhusa menetlemise.
- (33) Kui liikmesriigid seda asjakohaseks peavad, võivad nad lisada tervikotsusele otsused, mis tehti seoses konkreetsete maaomanikega peetud läbirääkimistega kinnisasjale juurdepääsu saamiseks, kinnisasja omandamiseks või selle valdamisõiguse saamiseks; ruumilise planeerimisega, mis määrab kindla piirkonna üldise maakasutuse, hõlmab muid arendusprojekte, nt maanteid, raudteid, hooneid ja looduskaitsealasid ning mida ei tehta kavandatud projekti tarvis; tegevuslubade andmisega. Loamenetlustes tuleks silmas pidada, et ühishuviprojekt võib hõlmata asjakohast taristut projekti rajamiseks või toimimiseks vajalikul ulatuses.
- (34) Käesolevat määrust ja eelkõige loamenetlust, üldsuse osalemist ja ühishuviprojektide rakendamist käsitlevaid sätteid tuleks kohaldada, ilma et see piiraks rahvusvahelise ja liidu õiguse ning sealhulgas keskkonna- ja inimtervise kaitset käsitlevate sätete ning ühise kalandus- ja merenduspoliitika raames vastu võetud sätete kohaldamist.
- (35) Ühishuviprojektide arendus-, ehitus-, tegevus- ja hoolduskulud peaksid üldjuhul täielikult katma taristu kasutajad. Kui turunõudluse või kasutustasude eeldatava mõju hindamisest nähtub, et ilmselt ei õnnestu kulusid katta taristu kasutajate tasudest, peaks olema lubatud ühishuviprojektide kulude jaotamine riikide vahel.
- (36) Kulude asjakohast jaotamist käsitleva arutelu aluseks peaks olema taristuprojekti kulude ja tulude analüüs, mis tehakse kogu energiasüsteemi hõlmava analüüsi jaoks ühtlustatud meetodika põhjal ja toimub kümneaastaste võrgu arengukavade raames, mille Euroopa elektri põhi- võrguettevõtjate võrgustik (ENTSO-E) ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik (ENTSO-G) on ette valmistanud kooskõlas määrusega (EÜ) nr 714/2009 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta⁽¹⁾ ning mille koostööamet on läbi vaadanud. Analüüsis võib investeeringute ühikukulude võrdlemiseks võtta arvesse näitajaid ja vastavaid kontrollväärusi.
- (37) Üha enam integreeritud energia siseturul on vaja selgeid ja läbipaistvaid eeskirju kulude riikidevaheliseks jaotamiseks, et kiirendada piiriülesele taristule investeerimist. 4. veebruari 2011. aasta Euroopa Ülemkogu tuletas meelde, kui tähtis on edendada võrkudesse investeerimist soodustavat reguleerivat raamistikku, millega kehtestatakse rahastamisvajadusega kooskõlas olevad tasud ning piiriüleste investeeringute kulude asjakohane jaotamine, suurendades konkurentsi ja konkurentsvõimet ning võttes arvesse mõju tarbijatele. Kulude riikidevahelist jaotamist puudutavate otsuste tegemisel peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et selle mõju riigisisestele tariifidele ei kujuneks tarbijatele liiga koormavaks. Reguleerivad asutused peaksid võtma arvesse ka tegelikke või hinnangulisi kasutustasusid ja tulusid, et vältida projektide mitmekordset toetamist. Nimetatud tasusid ja tulusid tuleks arvesse võtta vaid niivõrd, kui nad on mõeldud asjaomaste kulude katmiseks, ning need peaksid olema projektidega võimalikult tihedalt seotud. Kui investeringutaotluses võetakse arvesse kasu, mis saadakse väljaspool asjaomaseid liikmesriike, peaksid riikide reguleerivad asutused projektispetsiifilise tulude-kulude analüüsi küsimustes konsulteerima põhivõrguettevõtjate ja ülekandesüsteemi halduritega.
- (38) Kehtivas energia siseturu alases õiguses nõutakse, et gaasi- ja elektrivõrkude juurdepääsutasudega loodaks asjakohased stiimulid investeeringute tegemiseks. Energia siseturgu käsitleva õiguse kohaldamisel peaksid riikide reguleerivad asutused tagama stabiilse ja prognoositava õigusraamistiku ja ühishuviprojektide stiimulid, sealhulgas pikaajalised stiimulid, mis oleksid vastavuses projektispetsiifiliste riskide tasemega. Elektri valdkonnas kehtib see eelkõige innovaatilise ülekandetehnoloogia kohta, mis võimaldab taastuenergiat, hajutatud energiaallikaid või nõudlusele reageeringut mastaapselt integreerida omavahel ühendatud võrkudesse, ning gaasi puhul ülekandetaristu kohta, mis pakub turule täiustatud võimsust või täiendavat paindlikkust, et võimaldada tarnehäirete korral lühiajalist kauplemist või varutarneid.

⁽¹⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 36.

- (39) Käesolevat määrust kohaldatakse üksnes käesoleva määruse tähenduses ühishuviprojektidele lubade andmiseks, avaliku sektori osalemiseks sellistes projektides ja selliste projektide reguleerimiseks. Samas võivad liikmesriigid oma siseriiklike seadustega kohaldada samasuguseid või nendega sarnaseid eeskirju ka teiste projektide suhtes, mida ei loeta ühishuviprojektideks käesoleva määruse tähenduses. Liikmesriigid võivad tulenevalt oma siseriiklikust õigusest kohaldada õiguslike stiimulite osas samasuguseid või sarnaseid eeskirju elektrienergia salvestamise ühisprojektide suhtes.
- (40) Liikmesriigid, kes praegu energiataristuprojektidele lubade andmisel ei anna neile suurimale riiklikule tähtsusele vastavat õiguslikku staatust, peaksid kaaluma selle kasutuselevõtmist ning eelkõige kaaluma, kas see kiirendaks loamentlust.
- (41) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 663/2009 loodud Euroopa majanduse elavdamise energeetikakavas⁽¹⁾ on näidatud, et erasektori vahendite kasutamine liidu olulise rahalise toetuse kaudu annab lisandväärtust ja võimaldab rakendada Euroopa tähtsusega projekte. 4. veebruari 2011. aasta Euroopa Ülemkogu tunnistas, et mõned energiataristuprojektid võivad vajada erasektori rahastamise võimendamiseks siiski piiratud mahus avaliku sektori rahastamist. Majandus- ja rahanduskriisi ning eelarvepiirangute tingimustes tuleks järgmises mitmeaastases finantsraamistikus välja töötada sihtotstarbeline toetus, mida antakse toetuste ja finantsinstrumentide kaudu selleks, et esmatähtsate energiataristukoridoride ja -alade rahastamiseks ligi tõmmata uusi investoreid, hoides samal ajal liidu eelarveliste vahendite osakaalu selles võimalikult väiksena. Seejuures peaks kasutama taristuprojektide rahastamisel projektivõlakirjade kasutamise katsetapi kogemusi.
- (42) Elektri-, gaasi-, nafta- ja CO₂-alased ühishuviprojektid peaksid vastama teatavatele tingimustele, et saada asjakohase Euroopa ühendamise rahastu määruse alusel liidu rahalist abi uuringuteks ja teatavatel tingimustel töödeks kas toetuste või innovaatiliste finantsinstrumentide kujul niipea, kui selline rahastamine muutub kättesaadavaks. Sellega tagatakse vajadustele vastava toetuse andmine niisugustele ühishuviprojektidele, mis ei ole kehtiva õigusraamistiku ja turutingimuste kohaselt tasuvad.
- Oluline on vältida konkurentsimoonutusi, eelkõige projektide vahel, mis panustavad samasse liidu esmatähtsasse koridori. Niisugune rahaline abi peaks tagama vajaliku koostoime struktuurifondidega, millest rahastatakse piirkondliku või kohaliku tähtsusega energijaotuse nutivõrke. Ühishuviprojektidesse investeerimine toimub kolmes järgus. Kõigepealt peaksid esimesed investeringud tulema turult. Seejärel, kui turg ei investeer, tuleks uurida regulatiivsete lahenduste võimalusi, vajaduse korral kohandada asjaomast õigusraamistikku, ning tagada asjaomase õigusraamistiku nõuetekohane kohaldamine. Ning seejärel, kui kaks esimest sammu ühishuviprojektide jaoks vajalikke investeeringuid ei anna, võib anda liidu finantsabi, kui ühishuviprojekt vastab abikõlblikkuse kriteeriumidele.
- (43) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt üleeuroopaliste energiavõrkude arendamist ja koostalitlusvõimet ning selliste võrkudega ühendamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (44) Määruseid (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (45) Seetõttu tuleks otsus nr 1364/2006/EÜ tunnistada kehtetuks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse suunised I lisas sätestatud esmatähtsate üleeuroopalise energiataristu koridoride ja alade (edaspidi „esmatähtsad energiataristukoridorid ja -alad“) õigeaegse arendamise ja koostalitlusvõime jaoks.

⁽¹⁾ ELT L 200, 31.7.2009, lk 31.

2. Eelkõige hõlmab käesolev määrus järgnevat:
- määratakse kindlaks esmatähtsate koridoride ja alade loomiseks vajalikud ühishuviprojektid, mis kuuluvad II lisas sätestatud elektri, gaasi, nafta ja CO₂ energiataristukateegooriatesse (edaspidi „energiataristukateegooriad”);
 - hõlbustatakse ühishuviprojektide õigeaegset elluviimist, lihtsustades, paremini kooskõlastades ja kiirendades loamenetlusi ning suurendades üldsuse osalemist;
 - sätestatakse eeskirjad ja suunised ühishuviprojektide kulude riikidevaheliseks jaotamiseks ja riskidega seotud stiimulite pakkumiseks;
 - määratakse tingimused, mille täitmisel on ühishuviprojektid kõlblikud liidu rahalise abi saamiseks.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse lisaks direktiivides 2009/28/EÜ, 2009/72/EÜ ja 2009/73/EÜ ning määrustes (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 sätestatud mõistetele järgmisi mõisteid:

- „energiataristu” – füüsilised seadmed või rajatised, mis kuuluvad energiataristukateegooriate alla ning asuvad liidus või ühendavad liitu ja üht või mitut kolmandat riiki;
- „tervikotsus” – liikmesriigi asutuse või asutuste, välja arvatud kohtute tehtud otsus või otsuste kogum, millega kas antakse projektiedendajale luba ehitada projekti elluviimisega seotud energiataristu või keeldutakse loa andmisest, ilma et see piiraks otsuste tegemist halduskorras edasikäibuste menetlemisel;
- „projekt” – üks või mitu energiataristukateegooriasse kuuluvat liini, torustikku, rajatist, seadet või paigaldist;
- „ühishuviprojekt” – projekt, mida on vaja I lisas sätestatud esmatähtsate energiataristukoridoride ja -alade loomiseks ning mis kuulub artiklis 3 nimetatud ühishuviprojektide liidu loendisse;
- „energiataristu kitsaskoht” – ülekandevõimsuse piirastest, sealhulgas taristu puudumisest tingitud energiasüsteemi füüsiliste energiavoogude piirang;
- „projektiedendaja” – üks järgmistest üksustest:
 - põhivõrguettevõtja või ülekandesüsteemi haldur või jaotusvõrguettevõtja või jaotussüsteemi haldur või muu ettevõtja või investor, kes töötab välja ühishuvi-projekti;
 - juhul kui tegemist on mitme põhivõrguettevõtja või ülekandesüsteemi halduri või jaotusvõrguettevõtja või jaotussüsteemi halduri või muu ettevõtja või investori või nende rühmaga, siis nendevahelise lepinguga määratud, kohaldatava siseriikliku õiguse kohane õigusvõimeline üksus, kellel on õigus võtta lepingupoolte nimel õiguslikult siduvaid kohustusi ja varalist vastutust;
- „nutivõrk” – elektrivõrk, millesse saab kulutõhusalt integreerida kõigi võrguga ühendatud kasutajate, sealhulgas tootjate, tarbijate ja tootvate tarbijate käitumise ja tegevuse, selleks et saada majanduslikult tõhus ja säästlik elektrisüsteem, mis on kvaliteetne, ohutu, väikeste kadudega, varustuskindel ja hea tarnevaliteediga;
- „tööd” – koostisosade, süsteemide ja teenuste, sh tarkvara ostmine, tarnimine ja kasutuselevõtmine ning projektiga seotud arendus-, ehitus- ja paigaldustegevus, paigaldiste vastuvõtmine ning projekti käivitamine;
- „uuringud” – projekti rakendamise ettevalmistamiseks vajalik tegevus, nt ettevalmistavad, teostatavus- ja hindamis-uuringud, katsed ning kinnitavad uuringud, sh tarkvara, ning kõik muud tehnilised toetusmeetmed, sh eeltööd projekti määratlemiseks ja väljaarendamiseks ning selle rahastamise üle otsustamiseks, nt asjaomaseid asukohti käsitleva eelteabe kogumine ning finantspaketi ettevalmistamine;
- „riigi reguleeriv asutus” – direktiivi 2009/72/EÜ artikli 35 lõike 1 kohaselt või direktiivi 2009/73/EÜ artikli 39 lõike 1 kohaselt määratud riigi reguleeriv asutus;
- „käikulaskmine” – valmishitatud projekti toimivaks muutmise protsess.

II PEATÜKK

ÜHISHUVIPROJEKTID

Artikkel 3

Ühishuviprojektide liidu loend

1. Käesoleva määrusega asutatakse kaksteist III lisa 1. jaos määratletud piirkondlikku rühma (edaspidi „rühm“). Rühmade koosseis põhineb igal esmatahtsal koridoril ja alal ja selle vastaval geograafilisel katvusel, mis on sätestatud I lisa. Rühmades kuulub otsustuspädevus üksnes liikmesriikidele ja komisjonile ning sel eesmärgil viidatakse neile kui rühma otsuseid tegevale organile.

2. Iga rühm kehtestab oma kodukorra, võttes arvesse III lisa sätteid.

3. Iga rühma otsuseid tegev organ võtab vastu III lisa 2. jaos sätestatud menetluse kohaselt koostatud ühishuviprojektide piirkondliku loendi ettepaneku, võttes arvesse iga projekti osatahtsust I lisa sätestatud esmatahtsate energiataristukoridoride ja -alade loomisest ning seda, kuidas projektid vastavad artiklis 4 sätestatud kriteeriumidele.

Piirkondliku loendi koostamisel:

a) nõuab iga üksiku ühishuviprojekti ettepanek heakskiitu liikmesriikidelt, mille territooriumiga see projekt on seotud; kui mõni liikmesriik nõusolekut ei anna, esitab ta asjaomasele rühmale sellekohased põhjendused;

b) võtab rühm arvesse komisjoni soovitusi, mille eesmärk on hoida ühishuviprojektide koguarv hallatavates piirides.

4. Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 172 teisele lõigule antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusakte, millega kehtestatakse ühishuviprojektide liidu loend (edaspidi „liidu loend“). Liidu loend koostatakse käesoleva määruse lisa toodud kujul.

Talle antud õiguse teostamisel tagab komisjon liidu loendi koostamise iga kahe aasta järel, võttes aluseks III lisa 1. jao punkti 2 kohaselt rühmade otsuseid tegevate organite poolt käesoleva artikli lõikes 3 osutatud menetluse kohaselt koostatud piirkondlikud loendid.

Esimene liidu loend võetakse vastu hiljemalt 30. septembriks 2013.

5. Piirkondlike loendite põhjal liidu loendit koostades komisjon:

a) tagab, et sellesse võetakse üksnes artiklis 4 osutatud kriteeriumidele vastavad projektid;

b) tagab regioonidevahelise sidususe, võttes arvesse koostööameti seisukohta, millele on osutatud III lisa 2. jao punktis 12;

c) võtab arvesse kõik liikmesriikide arvamused, millele on osutatud III lisa 2. jao punktis 9, ning

d) püüab jätta liidu loendi ühishuviprojektide arvu hallatavatesse piiridesse.

6. Käesoleva artikli lõike 4 kohaselt liidu loendisse võetud ühishuviprojektid saavad määruste (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 artiklis 12 osutatud vastavate piirkondlike investimiskavade, direktiivide 2009/72/EÜ ja 2009/73/EÜ artiklis 22 osutatud vastavate riiklike kümneaastaste võrgu arengukavade ning asjakohasel juhul muude riiklike taristukavade lahutamatuks osaks. Sellistele projektidele antakse kõikides nimetatud kavades suurim võimalik prioriteet.

Artikkel 4

Ühishuviprojektide kriteeriumid

1. Ühishuviprojektid peavad vastama järgmistele üldistele kriteeriumidele:

a) projekt on vajalik vähemalt ühe esmatahtsa energiataristukoridori ja -ala jaoks;

b) projektist saadav üldine kasu, mida hinnatakse lõikes 2 esitatud vastavate erikriteeriumide põhjal, on sellega kaasnevatest kuludest suurem, seda ka pikemas perspektiivis, ning

c) projekt vastab vähemalt ühele järgmisele kriteeriumile:

i) hõlmab kahe või mitme liikmesriigi piire ületades vähemalt kahte liikmesriiki;

ii) asub ühe liikmesriigi territooriumil ning sel on IV lisa punktis 1 sätestatud oluline piiriülene mõju;

iii) ületab vähemalt ühe liikmesriigi ja Euroopa Majanduspiirkonna riigi vahelist piiri.

2. Teatavatesse energiataristukategooriatesse kuuluvate ühishuviprojektide suhtes kohaldatakse järgmisi erikriteeriume:

- a) II lisa punkti 1 alapunktides a–d sätestatud energiataristukategooriatesse kuuluvate elektri ülekandmise ja salvestamise projektide puhul annab projekt olulise panuse vähemalt ühe järgmise erikriteeriumi täitmisesse:
- i) turgude integreerimine, sealhulgas vähemalt ühe liikmesriigi eraldatuse lõpetamine ning energiataristu kitsaskohtade vähendamine; konkurents ja süsteemi paindlikkus;
 - ii) säästlikkus, muu hulgas taastuvenergia võrku integreerimise kaudu ja taastuvenergia ülekannete kaudu suurimatesse tarbimiskeskustesse ja salvestuskohtadesse;
 - iii) varustuskindlus, muu hulgas koostalitlusvõime, sobivate ühenduste ja süsteemi kindla ja usaldusväärse talitluse kaudu;
- b) II lisa punktis 2 sätestatud energiataristukategooriatesse kuuluvate gaasiprojektide puhul annab projekt olulise panuse vähemalt ühe järgmise erikriteeriumi täitmisesse:
- i) turgude integreerimine, sealhulgas vähemalt ühe liikmesriigi eraldatuse lõpetamine ning energiataristu kitsaskohtade vähendamine; koostalitlusvõime ja süsteemi paindlikkus;
 - ii) varustuskindlus, muu hulgas sobivate ühenduste ning tarneallikate, tarnijate ja tarneteede mitmekesistamise kaudu;
 - iii) konkurents, muu hulgas tarneallikate, tarnijate ja tarneteede mitmekesistamise kaudu;
 - iv) säästvus, muu hulgas heitkoguste vähendamise, vahelduva taastuvenergia tootmise toetamise ja taastuvatest allikatest pärit gaasi tõhusama kasutamise kaudu;
- c) II lisa punkti 1 alapunktis e sätestatud energiataristukategooriasse kuuluvate elektri nutivõrkude projektide puhul annab projekt olulise panuse kõigi järgmiste erikriteeriumide täitmisesse:
- i) võrgukasutajate integreerimine ja kaasamine uute tehniliste nõuetega seoses kasutajate elektrinõudluse ja -pakumisega;
 - ii) elektri ülekande ja jaotuse tõhusus ja koostalitlus võrgu igapäevases töös;
 - iii) võrgu kindlus, süsteemi juhtimine ja tarnekvaliteet;
 - iv) tulevaste kulutõhusate võrguinvesteeringute optimeeritud planeerimine;
 - v) turu toimimine ja klienditeenused;
 - vi) kasutajate kaasamine nende energiakasutuse juhtimisse;
- d) II lisa punktis 3 sätestatud energiataristukategooriasse kuuluvate naftatranspordiprojektide puhul annab projekt olulise panuse kõigi alljärgnevate erikriteeriumide täitmisesse:
- i) varustuskindlus, millega vähendatakse sõltuvust ühestainast tarneallikast või tarneteest;
 - ii) ressursside tõhus ja säästev kasutamine keskkonnanriskide vähendamise kaudu;
 - iii) koostalitlusvõime;
- e) II lisa punktis 4 sätestatud energiataristukategooriasse kuuluvate CO₂ transpordi projektide puhul annab projekt olulise panuse kõigi alljärgnevate erikriteeriumide täitmisesse:
- i) CO₂ heite vältimine koos energiavarustuse kindluse säilitamisega;
 - ii) CO₂ transpordi vastupanuvõime ja kindluse suurendamine;
 - iii) ressursside tõhus kasutamine, võimaldades mitmete CO₂ allikate ja säilitamiskohtade ühendamist ühise taristu kaudu ja vähendades keskkonnakoormust ja -riske.
3. II lisa punktides 1–3 sätestatud energiataristukategooriasse kuuluvate projektide puhul hinnatakse käesolevas artiklis loetletud kriteeriumide täitmist kooskõlas IV lisa punktides 2–5 sätestatud näitajatega.

4. Kõigi ühishuviprojektidena abikõlblikuks ja piirkondlikku loendisse võtmiseks sobivaks osutada võivate projektide hindamise hõlbustamiseks hindab iga rühm läbipaistvalt ja objektiivselt iga projekti panust ühe ja sama esmatähtsa koridori või ala loomisse. Iga rühma hindamismeetodite aluseks tuleb võtta kogupanus lõikes 2 osutatud kriteeriumide täitmise; hindamise põhjal koostatakse projektide järjestus rühmasiseseks kasutamiseks. Piirkondlikus ja liidu loendis projekte ei järjestata, ka ei kasutata järjestamist mingil muul eesmärgil peale selle, mida kirjeldatakse III lisa 2. jao punktis 14.

Projektide hindamisel võtab iga rühm nõuetekohaselt arvesse:

- a) iga kavandatud projekti kiireloomulisust turgude integreerimise (muu hulgas vähemalt ühe liikmesriigi eraldatuse lõpetamise) ja konkurentsi, säästvuse ning varustuskindlusega seotud liidu energiapolitika eesmärkide täitmisel;
- b) igast projektist mõjutatud liikmesriikide hulka, tagades seejuures võrdsed tingimused äärepoolsemaid liikmesriike hõlmavatele projektidele;
- c) iga projekti panust territoriaalsesse ühtekuuluvusse ja
- d) seda, kuidas projekt täiendab teisi ettepanud projekte.

II lisa punkti 1 alapunktis e sätestatud energiataristukategooriatesse kuuluvate nutivõrkude projektide puhul koostatakse paremusjärjestus projektidele, mis mõjutavad samu kahte liikmesriiki ning võetakse nõuetekohaselt arvesse ka projekti mõjuväljas olevate kasutajate arvu, aastast energiatarbimist ning mitte-dispetsjuhitavate võimsustega toodetud energia osa nende kasutajate piirkonnas.

Artikkel 5

Rakendamine ja järelvalve

1. Projektiedendajad koostavad oma ühishuviprojektide rakenduskava, mis sisaldab ka ajakava alljärgneva jaoks:

- a) teostatavus- ja projekteerimisuuringud;
- b) heakskiidu saamine riigi reguleerivalt asutuselt või muult asjaomaselt asutuselt;
- c) ehitamine ja käikulaskmine;
- d) artikli 10 lõike 4 punktis b osutatud loamenetluse ajakava.

2. Põhivõrguettevõtjad, ülekandesüsteemi haldurid, jaotusvõrguettevõtjad, jaotussüsteemi haldurid ja muud ettevõtjad teevad omavahel koostööd, et hõlbustada oma piirkonna ühishuviprojektide arendamist.

3. Koostööamet ja asjaomased rühmad jälgivad ühishuviprojektide rakendamisel tehtavaid edusamme ning annavad vajaduse korral soovitusi ühishuviprojektide rakendamise hõlbustamiseks. Rühmad võivad paluda anda endale kooskõlas lõigete 4, 5 ja 6 täiendavat teavet, korraldada koosolekuid asjakohaste pooltega ja paluda komisjonil kontrollida esitatud teavet kohapeal.

4. Projektiedendaja esitab iga artikli 3 kohaselt ühishuviprojekti liidu loendisse võtmisele järgneva aasta 31. märtsiks aastaaruande kõikide II lisa punktides 1 ja 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate projektide kohta artiklis 8 osutatud pädevale asutusele ja koostööametile või II lisa punktides 3 ja 4 sätestatud kategooriatesse kuuluvate projektide kohta vastavale rühmale. Aruandes tuuakse üksikasjalikult välja:

- a) projekti arendamisel, ehitustööde tegemisel ja käikulaskmisel saavutatud edusammud, eelkõige seoses loamenetluse ja konsultatsioonimenetlustega;
- b) asjakohasel juhul rakenduskavaga võrreldes täheldatud viivitus, sellise viivituse põhjused ja muud kogetud raskused;
- c) asjakohasel juhul läbivaadatud kava viivitusega seotud probleemide lahendamiseks.

5. Kolme kuu jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 4 nimetatud aastaaruannete saamist esitab koostööamet rühmadele II lisa punktides 1 ja 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate ühishuviprojektide kohta konsolideeritud aruande, milles hinnatakse saavutatud edusamme ja antakse asjakohasel juhul soovitusi viivitusest ja kogetud raskustest ülesaamiseks. Samuti hinnatakse konsolideeritud aruandes kooskõlas määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 6 lõigete 8 ja 9 kogu liitu hõlmava võrgu arengukavade järjepidevat rakendamist esmatähtsate energiataristukoridoride ja -alade suhtes.

6. Artiklis 8 osutatud pädevad asutused annavad igal aastal vastavale rühmale teavet enda territooriumil paiknevate ühishuviprojektide arengujärgu ja asjakohasel juhul projektide elluviimisel loamenetluses tekkinud viivituste ning nende põhjuste kohta.

7. Kui ühishuviprojekti käikulaskmine on muudel põhjustel kui projektiedendajast sõltumatud kaalukad põhjused rakenduskavaga võrreldes hilinenud, siis:

- a) niivõrd, kui direktiivide 2009/72/EÜ ja 2009/73/EÜ artikli 22 lõike 7 punktides a, b või c osutatud meetmed on vastavate riiklike õigusaktide alusel kohaldatavad, tagavad riikide reguleerivad asutused investeringute tegemise;
- b) kui punktis a ette nähtud riikide reguleerivate asutuste meetmed ei ole kohaldatavad, valib projektiedendaja projekti osaliseks või täielikuks rahastamiseks või valmishitamiseks kolmanda isiku. Projektiedendaja astub vastavad sammud enne seda, kui viivitus võrreldes rakenduskavas ettenähtud käikulaskmise kuupäevaga ületab kahte aastat;
- c) kui vastavalt punktile b kolmandat isikut ei valita, võib liikmesriik, või kui liikmesriik on nii ette näinud, siis riigi reguleeriv asutus määrata kahe kuu jooksul punktis b osutatud tähtaja möödumisest projekti rahastamiseks või ehitamiseks kolmanda isiku, millega projektiedendajal tuleb nõustuda;
- d) kui viivitus võrreldes rakenduskavas ettenähtud käikulaskmise kuupäevaga ületab kahte aastat ja kahte kuud, võib komisjon asjaomaste liikmesriikide nõusolekul ja täielikus koostöös nendega algatada projektikonkursi, mis on avatud kõigile kolmandatele isikutele, kes on suutelised olema projektiedendajad, et projekt vastavalt kokkulepitud ajakavale valmis ehitada;
- e) kui kohaldatakse punkti c või d, annab võrguettevõtja või süsteemihaldur, kelle piirkonnas investering tehakse, rakendavatele ettevõtjatele või investoritele või kolmandale isikule kogu investeringu realiseerimiseks vajaliku teabe, ühendab uued varad põhi- või ülekandevõrku ja annab üldiselt oma parima selleks, et hõlbustada investeringu rakendamist ning ühishuviprojekti kindlat, usaldusväärset ja tõhusat tööd ning hooldust.

8. Ühishuviprojekti võib liidu loendist artikli 3 lõikes 4 sätestatud korras välja jätta, kui selle nimetatud loendisse võtmine põhines ebaõigel teabel, mis oli loendisse võtmisel määravaks asjaoluks või kui projekt ei vasta liidu õigusele.

9. Liidu loendist välja jäetud projektid kaotavad kõik käesoleva määruse alusel ühishuviprojekti staatusega seonduvad õigused ja kohustused.

Projektil, mis ei ole enam liidu loendis, kuid mille taotluse pädev asutus on läbivaatamiseks vastu võtnud, säilivad III peatükist

tulenevad õigused ja kohustused, välja arvatud juhul, kui projekt jäeti loendist välja lõikes 8 sätestatud põhjustel.

10. Käesolev artikkel ei mõjuta rahalist abi, mille liit on ühishuviprojektile enne selle liidu loendist väljajätmist andnud.

Artikkel 6

Euroopa koordinaatorid

1. Kui ühishuviprojektil tekivad olulised rakendamiskasused, võib komisjon kokkuleppel asjaomaste liikmesriikidega projektile kuni üheks aastaks määrata Euroopa koordinaatori, kelle ametiaega võib pikendada kaks korda.

2. Euroopa koordinaator

- a) edendab projekte, mille Euroopa koordinaatoriks ta on määratud, ning piiriülest dialoogi projektiedendajate ja kõikide asjaomaste sidusrühmade vahel;
- b) aitab vajadust mööda kõiki pooli asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimisel ja projekti jaoks vajalike lubade saamisel;
- c) asjakohasel juhul nõustab projektiedendajaid projekti rahastamise küsimuses;
- d) tagab, et asjaomased liikmesriigid pakuvad projekti ettevalmistamiseks ja rakendamiseks asjakohast tuge ja strateegilist suunamist;
- e) esitab komisjonile igal aastal ja asjakohasel juhul oma volituste lõppemisel aruande projekti edenemise kohta ning raskuste ja takistuste kohta, mis võivad tõenäoliselt lükata projekti käikulaskmise kuupäeva oluliselt edasi. Komisjon edastab aruande Euroopa Parlamendile ja asjaomastele rühmadele.

3. Euroopa koordinaator valitakse kogemuste põhjal, mis tal on seoses asjaomase projektiga määratud konkreetsete ülesannetega.

4. Euroopa koordinaatori määramise otsuses täpsustatakse tema pädevus, volituste kestus, konkreetset ülesanded ja vastavad tähtajad ning meetodika, mida tal tuleb järgida. Koordineerimise ulatus on proportsionaalne projekti keerukuse ja hinnangulise maksumusega.

5. Asjaomased liikmesriigid teevad Euroopa koordinaatoriga täielikku koostööd, kui ta täidab lõigetes 2 ja 4 osutatud ülesandeid.

III PEATÜKK

LOA ANDMINE JA ÜLDSUSE OSALEMINE

Artikkel 7

Ühishuviprojektide eelisstaatus

1. Liidu loendi vastuvõtmisega määratakse loamenetluses tehtavate otsuste jaoks kindlaks, et kõnealused projektid on energiapoliitika seisukohast vajalikud, ilma et see mõjutaks projekti täpset asukohta, trassi või tehnoloogiat.

2. Ühishuviprojektidega seotud taotlusedokumentide tõhusa menetlemise tagamiseks kindlustavad projektiedendajad ja kõik asjaomased ametiasutused dokumentide nii kiire läbivaatamise, kui see on õiguslikult võimalik.

3. Kui kõnealune staatus on siseriiklikus õiguses ette nähtud, omistatakse ühishuviprojektidele riikliku tähtsuse poolest kõrgeim võimalik staatus ja neid käsitatakse sellistena ka loamenetlustes, ning kui siseriiklik õigus seda ette näeb, siis ka ruumilisel planeerimisel, sealhulgas keskkonnamõju hindamisega seonduvatel juhtudel, asjaomase energiataristu liigi suhtes kohaldatavas siseriiklikus õiguses sellise käsitamise kohta sätestatud viisil.

4. Komisjon avaldab hiljemalt 16. augustiks 2013 mittesiduvad suunised, mis abistavad liikmesriike piisavate seadusandlike ja muude meetmete kindlaks määramisel keskkonnamõju hindamise lihtsustamiseks ning ühishuviprojektide liidu õiguse kohaselt nõutava keskkonnamõju hindamise menetluste ühtse kohaldamise tagamiseks.

5. Liikmesriigid kaaluvad lõikes 4 nimetatud suuniseid nõuetekohaselt järgides, millised keskkonnamõju hindamise lihtsustamise ja ühtse kohaldamise meetmed on võimalikud, ja teavitavad oma järeldustest komisjoni.

6. Liikmesriigid võtavad lõike 5 kohaselt kindlaks määratud mitteseadusandlikud meetmed hiljemalt üheksa kuu jooksul pärast lõikes 4 osutatud suuniste avaldamist.

7. Liikmesriigid võtavad lõike 5 kohaselt kindlaks määratud seadusandlikud meetmed hiljemalt 24 kuu jooksul pärast lõikes 4 nimetatud suuniste avaldamist. Need meetmed ei mõjuta liidu õigusest tulenevate kohustuste täitmist.

8. Seoses direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikes 4 ja direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõikes 7 käsitletud keskkonnamõjuga käsitatakse ühishuviprojekte energiapoliitika seisukohast avalikus huvis olevatena ning neid võib käsitada ülekaalukas avalikus huvis olevatena, kui täidetud on kõik kõnealuste direktiivide tingimused.

Kui direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt on vajalik komisjoni arvamus, tagavad komisjon ja käesoleva määruse artiklis 9 osutatud pädev asutus, et otsus projekti ülekaalukas avalikus huvis olemise kohta tehakse käesoleva määruse artikli 10 lõike 1 kohase tähtaja jooksul.

Artikkel 8

Loamenetluse korraldus

1. Iga liikmesriik määrab hiljemalt 16. novembriks 2013 riikliku pädeva asutuse, kelle ülesanne on hõlbustada ja koordineerida ühishuviprojektide loamenetlust.

2. Lõikes 1 nimetatud pädeva asutuse pädevuse ja/või ülesanded võib teatava ühishuviprojekti või projektide kategooria suhtes teisele asutusele delegeerida või teisel asutusel neid täita lasta järgmistel tingimustel:

- a) pädev asutus teavitab komisjoni delegeerimisest ja pädev asutus või projektiedendaja avaldab teabe artikli 9 lõikes 7 osutatud veebisaidil;
- b) iga ühishuviprojekti eest vastutab ainult üks asutus, kes on projektiedendaja jaoks ühtseks kontaktpunktiks menetluses, mille lõpptulemuseks on tervikotsus asjaomase ühishuviprojekti kohta, ja kes koordineerib kõigi asjaomaste dokumentide ja asjaomase teabe esitamist.

Pädevale asutusele võib jääda õigus kehtestada tähtaegu, ilma et see mõjutaks artikli 10 kohaselt kehtestatud tähtaegu.

3. Ilma et see piiraks rahvusvahelisest ja liidu õigusest tulenevate asjakohaste nõuete täitmist võtab pädev asutus meetmeid tervikotsuse tegemise hõlbustamiseks. Tervikotsus tehakse artikli 10 lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaja jooksul ühe alljärgneva süsteemi kohaselt.

a) Integreeritud süsteem: pädev asutus teeb tervikotsuse, mis on ainus seadusega ettenähtud loamenetluse tulemusel tehtav õiguslikult siduv otsus. Muud projektiga seotud ametiasutused võivad kooskõlas siseriikliku õigusega esitada menetluse raames oma seisukohad, mida pädev asutus peab arvesse võtma.

b) Koordineeritud süsteem: tervikotsus hõlmab mitut õiguslikult siduvat üksikotsust, mille on teinud mitu asjaomast asutust, keda / kelle tegevust koordineerib pädev asutus. Pädev asutus võib moodustada töörühma, milles on esindatud kõik asjaomased asutused ning kes vastavalt artikli 10 lõike 4 punktile b koostab loamenetluse ajakava ja jälgib ja koordineerib selle täitmist. Kui see on siseriikliku õigusega kooskõlas ja ilma et see piiraks artikli 10 kohaselt kehtestatud tähtaegade kohaldamist, määrab pädev asutus teiste asjaomaste asutustega konsulteerides igal üksikjuhul mõistliku tähtaja üksikotsuste tegemiseks. Pädev asutus võib teha muu asjaomase riigiasutuse eest üksikotsuse, kui kõnealune asutus ei ole tähtaja jooksul otsust teinud või kui viivitust ei ole piisavalt põhjendatud; või kui siseriiklikus õiguses on nii sätestatud ja niivõrd kui see on liidu õigusega kooskõlas, võib pädev asutus juhul, kui teine asjaomane riiklik asutus ei ole projekti ei heaks kiitnud ega tagasi lükanud, lugeda, et kõnealune asutus ei ole tähtaegselt otsust teinud. Kui siseriiklikus õiguses on nii sätestatud, võib pädev asutus jätta teise riikliku asutuse otsuse arvesse võtmata, kui seda ei ole tema arvates asjaomase riikliku asutuse esitatud tõenditega piisavalt põhjendatud; pädev asutus tagab seejuures rahvusvahelisest ja liidu õigusest tulenevate asjakohaste nõuete täitmise ning peab oma otsust nõuetekohaselt põhjendama.

c) Koostöösüsteem: pädev asutus koordineerib tervikotsuse tegemist. Kui see on siseriikliku õigusega kooskõlas ja ilma et see piiraks artikli 10 kohaselt kehtestatud tähtaegade kohaldamist, määrab pädev asutus teiste asjaomaste asutustega konsulteerides igal üksikjuhul mõistliku tähtaja üksikotsuste tegemiseks. Pädev asutus kontrollib, kas asjaomased asutused peavad tähtaegadest kinni.

Kui asjaomane asutus tõenäoliselt ei tee üksikotsust tähtaja jooksul, teavitab ta sellest kohe pädevat asutust ning põhjendab viivitust. Seejärel muudab pädev asutus asjaomase üksikotsuse tegemise tähtaega, järgides seejuures artikli 10 kohaselt kehtestatud üldisi tähtaegu.

Kavandamis- ja loamenetlustes oma riigi erisusi silmas pidades võivad liikmesriigid oma menetluste hõlbustamiseks ja kooskõlastamiseks valida esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud kolme süsteemi hulgast ühe, mis on kõige tulemuslikum. Koostöösüsteemi valimise korral teatab liikmesriik komisjonile selle valimise põhjused. Komisjon hindab artiklis 17 osutatud aruandes süsteemide tulemuslikkust.

4. Maismaa ja avamere ühishuviprojektidele võivad liikmesriigid kohaldada erinevaid lõikes 3 sätestatud süsteeme.

5. Kui ühishuviprojekti kohta tuleb teha otsuseid mitmes liikmesriigis, võtavad asjakohased pädevad asutused kõik vajalikud meetmed, et kindlustada tulemuslik ja tõhus koostöö ja tegevuse koordineerimine, sh artikli 10 lõikes 4 osutatud sätete järgimisel. Liikmesriigid püüavad ette näha ühismenetlused, eelkõige keskkonnamõju hindamiseks.

Artikkel 9

Läbipaistvus ja üldsuse osalemine

1. Liikmesriik või pädev asutus avaldab, koostöös teiste asjaomaste asutustega, kui see on ette nähtud, hiljemalt 16. maiks 2014 ühishuviprojektide loamenetluse käsiraamatu. Käsiraamatut ajakohastatakse vajaduse korral ja see tehakse üldsusele kättesaadavaks. Käsiraamat sisaldab vähemalt VI lisa punktis 1 kindlaksmääratud teavet. Käsiraamat ei ole õiguslikult siduv, kuid selles võib asjakohastele õigusnormidele viidata või neid tsiteerida.

2. Ilma et see piiraks Århusi ja Espoo konventsioonist ning liidu asjakohasest õigusest tulenevate nõuete kohaldamist, järgivad kõik loamenetluses osalejad üldsuse osalemise põhimõtteid, mis on sätestatud VI lisa punktis 3.

3. Kolme kuu pikkuse soovitusliku tähtaja jooksul alates loamenetluse alustamisest vastavalt artikli 10 lõike 1 punktile a koostab projektiedendaja üldsuse osalemise kontseptsiooni ja esitab selle pädevale asutusele, järgides seejuures lõikes 1 osutatud käsiraamatus kirjeldatud menetlust ja VI lisa sätestatud suuniseid. Pädev asutus taotleb kõnealuse kontseptsiooni muutmist või kiidab selle heaks kolme kuu jooksul; seejuures võtab pädev asutus arvesse igasugust enne loamenetluse algust toimunud üldsuse osalemist ja üldsusega konsulteerimist, niivõrd kui selline osalemine ja konsulteerimine vastas käesoleva artikli nõuetele.

Kui projektiedendaja kavatseb teha heakskiidetud kontseptsioonis olulisi muudatusi, teatab ta sellest pädevale asutusele. Sellisel juhul võib pädev asutus nõuda muudatuste tegemist.

Artikkel 10

Loamenetluse kestus ja läbiviimine

1. Loamenetlus toimub kahes osas:

- a) eeltaotluse menetlus toimub loamenetluse algusest kuni esitatud taotlusdokumentide heakskiitmiseni pädeva asutuse poolt ning selle soovituslik kestus on kaks aastat.

Menetlus hõlmab projektiedendaja(te) koostatavate kõigi keskkonnaaruannete ettevalmistamist.

4. Enne lõplike ja täielike taotlusdokumentide esitamist pädevale asutusele vastavalt artikli 10 lõike 1 punktile a korraldab projektiedendaja või – kui see on ette nähtud siseriikliku õigusega – pädev asutus, vähemalt ühe avaliku arutelu. See ei piira mingil määral avalikke arutelusid, mis tuleb vastavalt direktiivi 2011/92/EL artikli 6 lõikele 2 korraldada pärast teostusloa taotluse esitamist. Avaliku arutelu käigus teavitatakse VI lisa punkti 3 alapunktis a osutatud sidusrühmi projektist selle algetapis ning aidatakse välja selgitada kõige sobivam asukoht või paiknemistee ja taotlusdokumentides lahendamist vajavad küsimused. Kõnealuse avaliku arutelu läbiviimise miinimumnõuded on täpsustatud VI lisa punktis 5.

Projektiedendaja koostab aruande, milles võtab kokku taotlusdokumentide esitamisele eelnenud üldsuse osalemise tulemused, kaasa arvatud enne loamenetluse algust toimunud tegevused. Projektiedendaja esitab selle aruande koos taotlusdokumentidega pädevale asutusele. Kõnealuseid tulemusi tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta tervikotsuse tegemisel.

5. Mitme liikmesriigi piire ületava projekti korral toimub igas asjaomases liikmesriigis lõike 4 kohane avalik arutelu hiljemalt kahe kuu jooksul alates esimese avaliku arutelu käivitamisest.

6. Kui projektil on tõenäoliselt oluline kahjulik piiriülene mõju ühes või mitmes naaberliikmesriigis, st kui kohaldatakse direktiivi 2011/92/EL artiklit 7 ja Espoo konventsiooni, tehakse asjakohane teave kättesaadavaks asjaomaste naaberliikmesriikide pädevatele asutustele. Kõnealuste naaberliikmesriikide pädevad asutused teatavad, asjakohasel juhul teavitamismenetlust kasutades, kas nemad või mõni teine asjaomane asutus soovivad osaleda asjakohastes avalikes aruteludes.

7. Projektiedendaja või pädev asutus, kui see on ette nähtud siseriikliku õigusega, koostab ühishuviprojektiga seotud teabe avaldamiseks veebisaidi ja ajakohastab seda korrapäraselt; kõnealune veebisait on seotud komisjoni veebisaidiga ja see peab vastama VI lisa punkti 6 nõuetele. Tundlikku äriteavet käsitatakse konfidentsiaalsena.

Projektiedendajad avaldavad asjakohast teavet ka muude sobivate teabekanalite kaudu, millele üldsusel on vaba juurdepääs.

Loamenetluse alustamiseks teatavad projektiedendajad asjaomaste liikmesriikide pädevatele asutustele projektist kirjalikult ja lisavad selle piisavalt üksikasjaliku kirjelduse. Hiljemalt kolme kuu jooksul pärast sellise teate kättesaamist kiidab pädev asutus, sealhulgas ka teiste asjaomaste asutuste nimel, teate kirjalikult heaks või kui projekt ei ole tema arvates loamenetluse alustamiseks piisavalt küps, lükkab selle kirjalikult tagasi. Tagasilükkamise korral põhjendab pädev asutus oma otsust, tehes seda ka teiste asjaomaste asutuste nimel. Loamenetluse alguseks loetakse kuupäeva, mil pädev asutus kinnitas teate kättesaamist. Kui projekt hõlmab mitut liikmesriiki, loetakse loamenetluse alguseks kuupäeva, mil viimane asjaomane pädev asutus kiitis teate heaks;

- b) seadusega ettenähtud loamenetlus algab esitatud taotlusdokumentide heakskiitmise kuupäevast ja lõpeb tervikotsuse vastuvõtmisega ning kestab maksimaalselt üks aasta ja kuus kuud. Liikmesriigid võivad seda tähtaega asjakohaseks peetavatel juhtudel lühendada.

2. Lõikes 1 osutatud mõlema menetluse osa kestus kokku ei ületa kolme aastat ja kuut kuud. Kui aga pädeva asutuse arvates ei saa üht või mõlemat loamenetluse osa enne lõikes 1 nimetatud tähtaega lõpule viia, võib ta enne nende tähtaegade möödumist otsustada igal üksikjuhul eraldi pikendada üht või mõlemat tähtaega kokku kõige enam üheksa kuu võrra.

Sel juhul teavitab pädev asutus sellest asjaomast rühma ning esitab rühmale meetmed, mis on juba võetud või võetakse selleks, et loamenetlus võimalikult lühikese aja jooksul lõpule viia. Kõnealune rühm võib paluda pädeval asutusel sellealastest edusammudest korrapäraselt aru anda.

3. Liikmesriikides, kus üksnes kavandatava projekti jaoks vajaliku objekti või trassi asukoha määramist, sealhulgas võrgutaristu konkreetsete koridoride kavandamist, ei saa tervikotsuseni viiva menetlusega hõlmata, tehakse vastav otsus eraldi kuuekuulise ajavahemiku jooksul, mille alguseks loetakse kuupäev, mil projektiedendaja esitab lõplikud ja täielikud taotlusdokumendid.

Sellisel juhul lühendatakse lõikes 2 nimetatud lisaega kuuele kuule, mille sisse jääb ka käesolevas lõikes nimetatud menetluse aeg.

4. Eeltaotluse menetlus koosneb järgmistest sammudest:

- a) kui pädev asutus on vastavalt lõike 1 punktile a teate kättesaamist kinnitanud, määrab ta tihedas koostöös muude asjaomaste ametiasutustega ja asjakohasel juhul projektiedendaja ettepaneku põhjal kindlaks tervikotsuse taotlemisel taotlusdokumentides projektiedendaja poolt esitatava materjali mahu ja teabe üksikasjalikkuse määra. Selleks kasutab ta VI lisa punkti 1 alapunktis e osutatud kontrollnimekirja;
- b) pädev asutus koostab tihedas koostöös projektiedendaja ja muude asjaomaste ametiasutustega punkti a kohaste toimingu tulemusi arvesse võttes ning vastavalt VI lisa punkti 2 suunistele loamenetluse üksikasjaliku ajakava.

Mitme liikmesriigi piire ületava projekti korral koostavad asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused ühise ajakava, milles nad püüavad oma ajakavasid kooskõlastada;

- c) taotlusdokumentide kättesaamisel taotleb pädev asutus vajaduse korral ja sealjuures muude asjaomaste ametiasutuste nimel projektiedendajalt puuduva teabe, mis võib puudutada vaid punktis a nimetatud küsimusi. Kolme kuu jooksul pärast puuduva teabe esitamist kiidab pädev asutus taotluse kirjaliselt heaks. Täiendavat teavet võib taotleda vaid siis, kui seda õigustab uute asjaolude ilmumine.

5. Projektiedendaja tagab taotlusdokumentide täielikkuse ja piisava kvaliteedi ning küsib selle kohta pädeva asutuse arvamust võimalikult vara eeltaotluse menetluse ajal. Projektiedendaja teeb pädeva asutusega tähtaegadest kinnipidamiseks igakülgselt koostööd ja järgib lõike 4 punktis b sätestatud üksikasjalikku ajakava.

6. Käesolevas artiklis sätestatud tähtajad ei mõjuta rahvusvahelistest ega liidu õigusest tulenevaid kohustusi, haldusõiguslike kaebuste menetlemist ega kohtulikku õiguskaitset.

IV PEATÜKK

REGULEERIMINE

Artikkel 11

Kogu energiasüsteemi hõlmav kulude-tulude analüüs

1. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik (ENTSO-E) ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik (ENTSO-G) avaldavad ja esitavad hiljemalt 16. novembriks 2013 liikmesriikidele, komisjonile ja koostööametile kumbki oma metoodika (sh võrgu ja turu modelleerimise meetodid) kogu energiasüsteemi kulude ja tulude ühtlustatud analüüsimeetodi liidu tasandil ühishuviprojektide jaoks, mis kuuluvad II lisa punkti 1 alapunktides a–d ja punktis 2 sätestatud kategooriatesse. Nende metoodikate põhjal koostatakse ENTSO-E ja ENTSO-G kümneaastased võrgu arenduskavad vastavalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklile 8 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklile 8. Metoodikad koostatakse V lisa põhimõtete kohaselt ning vastavalt IV lisa sätestatud eeskirjadele ja näitajatele.

Enne oma metoodikate esitamist korraldavad ENTSO-E ja ENTSO-G ulatuslikke konsultatsioone, mis hõlmavad vähemalt kõigi asjaomaste sidusrühmade esindusorganisatsioone (ja asjakohastel juhtudel ka sidusrühmi endid), riikide reguleerivaid asutusi ja teisi riigiasutusi.

2. Kolme kuu jooksul alates kõnealuste metoodikate kättesaamisest esitab koostööamet liikmesriikidele ja komisjonile metoodikate kohta arvamuse ja avaldab selle.

3. Kolme kuu jooksul alates koostööameti arvamuse kättesaamisest esitab komisjon, ja liikmesriigid, kui nad seda soovivad, kõnealuste metoodikate kohta arvamuse. Arvamused esitatakse elektri osas ENTSO-E-le ja gaasi osas ENTSO-G-le.

4. Kolme kuu jooksul alates viimase lõikes 3 nimetatud arvamuse kättesaamisest muudavad ENTSO-E ja ENTSO-G oma metoodikaid, võttes nõuetekohaselt arvesse liikmesriikidelt, komisjonilt ja koostööametilt saadud arvamusi, ja esitavad metoodikad komisjonile heakskiitmiseks.

5. Kahe nädala jooksul alates komisjoni heakskiidu saamisest avaldavad ENTSO-E ja ENTSO-G kumbki oma meetodika oma veebisaidil. Taotluse korral edastavad nad komisjonile ja koostööametile piisavalt täpsel kujul kooskõlas siseriikliku õigusega ja asjakohaste konfidentsiaalsuskokkulepetega vastavad V lisa punktis 1 kindlaksmääratud lähteandmed ning muud asjakohased koormusvoogude, võrgu- ja turuandmed. Andmed kehtivad taotluse esitamise kuupäeval. Komisjon ja koostööamet tagavad, et saadud andmeid käsitaksid konfidentsiaalsetena nii nemad ise kui ka kõik osalised, kes nimetatud andmeid nende jaoks analüüsivad.

6. Meetodikat ajakohastatakse ja täiustatakse korrapäraselt vastavalt lõigetele 1–5. Koostööamet võib omal algatusel või riikide reguleerivate asutuste või sidusrühmade nõuetekohaselt põhjendatud taotluste alusel ning pärast ametlikku nõupidamist kõiki asjakohaseid sidusrühmi esindavate organisatsioonidega ja komisjoniga taotleda sellist ajakohastamist ja täiustamist, esitades nõuetekohased põhjendused ja tähtajad. Koostööamet avaldab kõik riikide reguleerivate asutuste või sidusrühmade taotlused ning kõik asjakohased dokumendid, mis ei sisalda tundlikku äriteavet ning millest tulenevalt koostööamet taotles meetodika ajakohastamist või täiustamist.

7. Koostööameti raames tegutsevad riikide reguleerivad asutused kehtestavad ja teevad hiljemalt 16. maiks 2015 üldsusele kättesaadavaks näitajad ja vastavad etalonväärtused, mille abil võrrelda II lisa punktides 1 ja 2 esitatud energiataritukategooriate omavahel võrreldavate projektide investeeringute ühikuväärtusi. ENTSO-E ja ENTSO-G saavad neid etalonväärtusi kasutada järgnevatel kümneaastaste võrgu arengukavade jaoks koostatavates tulude-kulude analüüsides.

8. ENTSO-E ja ENTSO-G esitavad 31. detsembriks 2016 ühiselt komisjonile ja koostööametile elektri ja gaasi ülekandetaristuid ning salvestamis- ja veeldatud maagaasi rajatise käsitleva sidusa ja vastastikku ühendatud elektri- ja gaasituru ja -võrgu mudeli, mis hõlmab V lisa põhimõtete kohaselt väljatöötatud esmatahtsaid koridore ja alasid. Pärast seda, kui komisjon on kõnealuse mudeli heaks kiitnud lõigetes 2–4 sätestatud korras, lisatakse see meetodikasse.

Artikkel 12

Piiriülese mõjuga investeeringute võimaldamine

1. II lisa punkti 1 alapunktides a, b ja d ja punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate ühishuviprojektidega seotud tõhusalt tehtud investeerimiskulud, mis ei sisalda hoolduskulusid, katavad selliste liikmesriikide asjaomased ülekandesüsteemi haldurid ja põhivõrguettevõtjad või ülekandetaristu projektiedendajad, kellele projekt avaldab positiivset puhasmõju, ning

need kulud maksavad – ulatuses, milles neid ei kata ülekoormuse tasud või muud tasud – kinni võrgu kasutajad võrgule juurdepääsu tariifide kaudu selles liikmesriigis / nendes liikmesriikides.

2. II lisa punkti 1 alapunktides a, b ja d ja punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluva ühishuviprojekti puhul kohaldatakse lõiget 1 ainult siis, kui vähemalt üks projektiedendaja taotleb asjaomase riigiasutuselt käesoleva artikli kohaldamist kõikidele projekti kuludele või osale neist. II lisa punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluva ühishuviprojekti puhul kohaldatakse lõiget 1 ainult siis, kui turunõudluse hindamine on juba läbi viidud ja sellest nähtub, et tõhusalt tehtud investeerimiskulusid ei õnnestu ilmselt tariifidega katta.

Kui projektil on mitu projektiedendajat, palub asjaomane riigi reguleeriv asutus viivitamata kõigil projektiedendajatel esitada investeeringutaotlus ühiselt vastavalt lõikele 3.

3. Sellise ühishuviprojekti korral, mille suhtes kohaldatakse lõiget 1, hoiavad projektiedendajad kõiki asjaomaseid riigi reguleerivaid asutusi korrapäraselt – vähemalt kord aastas ja kuni projekti käikulaskmiseni – kursis projekti arengu ning väljaselgitatud kulude ja mõjuga.

Niipea kui selline projekt on piisavalt küps, esitavad projektiedendajad investeerimistaotluse, olles eelnevalt konsulteerinud nende liikmesriikide ülekandesüsteemi haldurite ja põhivõrguettevõtjatega, kellele projekt avaldab olulist positiivset puhasmõju. Nimetatud investeerimistaotlus sisaldab taotlust kulude riikidevahelise jaotamise kohta ning see esitatakse kõigile asjaomastele riikide reguleerivatele asutustele koos järgmisega:

a) artikli 11 kohaselt koostatud meetodikaga kooskõlas olev projekti kulude-tulude analüüs, mille puhul võetakse arvesse kasu, mis saadakse väljaspool asjaomase liikmesriigi piire,

b) äriplaan, milles on hinnatud projekti rahalist elujõudu ja märgitud valitud rahastamislahendus, ning II lisa punktis 2 osutatud kategooriasse kuuluva projekti korral turu-uuringute tulemused, ning

c) kui projektiedendajad suudavad kokku leppida, siis põhjendatud ettepanek kulude riikidevahelise jaotamise kohta.

Kui projekti edendab mitu projektiedendajat, esitavad nad oma investeerimistaotluse ühiselt.

Liidu esimesse loendisse võetud projektide edendajad esitavad investeerimistaotluse hiljemalt 31. oktoobriks 2013.

Riikide reguleerivad asutused esitavad kõigi investeerimistaotluste koopiad teavitamise eesmärgil koostööametile kohe pärast nende kättesaamist.

Riikide reguleerivad asutused ja koostööamet tagavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

4. Kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil asjaomane riigi reguleeriv asutus sai kätte viimase investeerimistaotluse, võtavad riikide reguleerivad asutused pärast nõupidamist asjaomaste projektiedendajatega vastu kooskõlastatud otsused selliste investeerimiskulude jaotamise kohta, mida iga ülekandesüsteemi haldur või põhivõrguettevõtja seoses projektiga kannab, ning nende kulude arvessevõtu kohta tariifides. Riikide reguleerivad asutused võivad otsustada jaotada vaid osa kõnealustest kuludest või võivad otsustada jaotada kulud ühishuviprojektide paketi vahel.

Kulude jaotamisel võtavad riikide reguleerivad asutused arvesse tegelikke või hinnangulisi

— ülekoormuse tasusid või muid tasusid;

— tulusid, mis tulenevad määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 13 alusel loodud põhivõrguettevõtjate vahelisest hüvitamismehhanismist.

Kulude riikidevahelisel jaotamisel võetakse arvesse projekti majandus-, sotsiaal- ja keskkonnakulu ja -tulu asjaomastes liikmesriikides ning võimalikku rahalise toetuse vajalikkust.

Kulude riikidevahelisel jaotamisel üritavad asjaomased riikide reguleerivad asutused saavutada asjaomaste ülekandesüsteemi haldurite ja põhivõrguettevõtjatega konsulteerides vastastikust kokkulepet, mis põhineb muu hulgas lõike 3 punktides a ja b nimetatud tabelil.

Kui ühishuviprojekt leevendab sellist negatiivset välismõju nagu ringvood, ja seda ühishuviprojekti rakendatakse liikmesriigis,

kust negatiivne välismõju pärineb, ei loeta sellist leevendamist piiriüleseks kasuks ning seetõttu ei võeta seda aluseks kulude jaotamisel nende liikmesriikide ülekandesüsteemi haldurite ja põhivõrguettevõtjate vahel, keda see negatiivne välismõju mõjutab.

5. Riikide reguleerivad asutused võtavad direktiivi 2009/72/EÜ artikli 37 lõike 1 punkti a ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõike 1 punkti a kohasel tariifide kindlaksmääramisel ja kinnitamisel käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kulude riikidevahelise jaotamise alusel arvesse ülekandesüsteemi halduri või põhivõrguettevõtja või muu projektiedendaja tegelikke investeerimiskulusid, niivõrd kui need kulud vastavad tõhusa ja võrreltava struktuuriga ettevõtja kuludele.

Kulude jaotamise otsusest teatavad riikide pädevad asutused viivitamata koostööametile, lisades kogu nimetatud otsusega seotud asjakohase teabe. Eelkõige sisaldab see teave kulude liikmesriikide vahel jaotamise üksikasjalikke põhjendusi, näiteks:

- a) väljaselgitatud mõju (sh võrgutariifide mõju igale asjaomasele liikmesriigile) hinnang;
- b) lõike 3 punktis b osutatud äriplaani hinnang;
- c) projekti eeldatav positiivne välismõju piirkondadele või kogu liidule;
- d) asjaomaste projektiedendajatega peetud nõupidamise tulemus.

Kulude jaotamise otsus avaldatakse.

6. Kui asjaomased riikide reguleerivad asutused ei ole jõudnud investeerimistaotluse osas kokkuleppele kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil viimane asjaomane reguleeriv asutus sai kätte kõnealuse investeerimistaotluse, teavitavad nad viivitamata koostööametit.

Sel juhul või asjaomaste riikide reguleerivate asutuste ühise taotluse korral teeb koostööamet kolme kuu jooksul alates tema poole pöördumisest otsuse investeerimistaotluse, sh lõike 3 kohase kulude riikidevahelise jaotamise, ning investeerimiskulude tariifides arvessevõtu kohta.

Enne otsuse tegemist peab koostööamet nõu asjaomaste riikide reguleerivate asutuste ja projektiedendajatega. Kui koostööamet soovib lisateavet, võib teises lõigus osutatud kolmekuulist ajavahemikku pikendada kahe kuu võrra. Kahekuuline lisatähtaeg algab täieliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast.

Kulude jaotamise otsus avaldatakse. Kohaldatakse määruse (EÜ) nr 713/2009 artikleid 19 ja 20.

7. Koostööamet edastab komisjonile viivitamata kõikide kulude jaotamise otsuste koopiad koos kogu igat otsust käsitleva asjakohase teabega. Selle teabe võib esitada kokkuvõtlikult. Komisjon tagab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

8. Kõnealune kulude jaotamise otsus ei mõjuta ülekandesüsteemi haldurite või põhivõrguettevõtjate õigust kohaldada võrgule juurdepääsu tasusid ega riikide reguleerivate asutuste õigust neid kinnitada vastavalt direktiivi 2009/72/EÜ ja direktiivi 2009/73/EÜ artiklile 32, määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklile 14 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklile 13.

9. Käesolevat artiklit ei kohaldata selliste ühishuviprojektide suhtes, millele on antud:

- a) direktiivi 2009/73/EÜ artikli 36 kohaselt vabastus direktiivi 2009/73/EÜ artiklitest 32, 33 ja 34 ning artikli 41 lõigetest 6, 8 ja 10;
- b) määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 17 kohaselt vabastus määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 16 lõikest 6 või vabastus direktiivi 2009/72/EÜ artiklist 32 ja artikli 37 lõigetest 6 ja 10;
- c) vabastus direktiivi 2003/55/EÜ⁽¹⁾ artikli 22 alusel või
- d) vabastus määruse (EÜ) nr 1228/2003⁽²⁾ artikli 7 alusel.

Artikkel 13

Stiimulid

1. Kui projektiedendajale kaasneb II lisa punkti 1 alapunktides a, b ja d ja punktis 2 sätestatud kategooriasse kuuluva

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta (ELT L 176, 15.7.2003, lk 57).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1228/2003, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleles elektri kaubanduses (ELT L 176, 15.7.2003, lk 1).

ühishuviprojekti arendamise, ehitamise, haldamise või hooldamisega suurem risk kui tavaliselt kaasneks võrreldava taristuprojektiga, tagavad liikmesriigid ja riikide reguleerivad asutused, et kooskõlas direktiivi 2009/72/EÜ artikli 37 lõikega 8, direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõikega 8, määruse (EÜ) nr 714/2009 artikliga 14 ja määruse (EÜ) nr 715/2009 artikliga 13 pakutakse kõnealuse projekti teostamiseks asjakohaseid stiimuleid.

Esimest lõiku ei kohaldata, kui ühishuviprojektile on antud:

- a) direktiivi 2009/73/EÜ artikli 36 kohaselt vabastus direktiivi 2009/73/EÜ artiklitest 32, 33 ja 34 ning artikli 41 lõigetest 6, 8 ja 10;
- b) määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 17 kohaselt vabastus määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 16 lõikest 6 või vabastus direktiivi 2009/72/EÜ artiklist 32 ja artikli 37 lõigetest 6 ja 10;
- c) vabastus direktiivi 2003/55/EÜ artikli 22 alusel või
- d) vabastus määruse (EÜ) nr 1228/2003 artikli 7 alusel.

2. Riikide reguleerivad asutused võtavad lõikes 1 osutatud stiimulite pakkumise üle otsustamisel arvesse artikli 11 kohaselt koostatud metoodika abil tehtud kulude-tulude analüüsi tulemusi ja eelkõige projekti positiivset välismõju piirkondadele või kogu liidule. Lisaks analüüsivad riikide reguleerivad asutused projektiedendaja kantavaid eririske, nende vähendamiseks võetud meetmeid ja kõnealuse riskiprofiili põhjendust, pidades silmas projekti positiivset puhasmõju võrreldes riskivabama alternatiiviga. Stiimuleid pakutakse eelkõige seoses maismaa ja avamere uue ülekandetehnoloogia ja kulude katmatajätmise riskide ning arendusriskidega.

3. Stiimuli pakkumise üle otsustamisel võetakse arvesse kantava riski laadi ja otsus võib hõlmata muu hulgas järgmist:

- a) ennetavate investeeringute eeskirjad või
- b) projekti käikulaskmisele eelnenud tõhusate investeerimislahenduste kajastamise eeskirjad või

c) projekti investeeritud kapitalilt lisakasumi võimaldamise eeskirjad või

d) muud vajalikuks ja asjakohaseks peetavad meetmed.

4. Võimaluse korral esitavad kõik riikide reguleerivad asutused koostööametile 31. juuliks 2013 elektri- ja gaasitaristu projektidesse tehtavate investeeringute ning nendega kaasnevate suuremate riskide hindamise metoodika ja kriteeriumid.

5. Võttes nõuetekohaselt arvesse käesoleva artikli lõike 4 kohaselt saadud teavet, hõlbustab koostööamet heade tavade vahetamist ja esitab 31. detsembriks 2013 kooskõlas määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 7 lõikega 2 soovitusi, mis puudutavad järgmist:

a) lõikes 1 osutatud stiimulid riikide reguleerivate asutuste parimate tavade võrdluse põhjal;

b) elektri- ja gaasitaristu projektidesse investeerimisega kaasnevate suuremate riskide hindamise ühtne metoodika.

6. Kõik riikide reguleerivad asutused avaldavad 31. märtsiks 2014 elektri- ja gaasitaristu projektidesse tehtavate investeeringute ning nendega kaasnevate suuremate riskide hindamise metoodika ja kriteeriumid.

7. Kui lõigetes 5 ja 6 osutatud meetmetest ühishuviprojektide õigeaegse rakendamise tagamiseks ei piisa, võib komisjon esitada suunised käesolevas artiklis sätestatud stiimulite kohta.

V PEATÜKK

RAHASTAMINE

Artikkel 14

Liidu rahalise abi tingimustele vastavad projektid

1. II lisa punktides 1, 2 ja 4 sätestatud kategooriatesse kuuluvatele ühishuviprojektidele võib anda liidu rahalist abi üringutoetuste ja finantsinstrumentide kaudu.

2. II lisa punkti 1 alapunktides a–d ja punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvatele ühishuviprojektidele, v.a pumpelekt-rijaamade projektidele, antakse liidu rahalist abi ka tööde tegemise toetuste kujul, kui need vastavad kõikidele järgmistele kriteeriumidele:

a) projekti kulude ja tulude analüüsimisel artikli 12 lõike 3 punkti a kohaselt tõendatakse olulist positiivset välismõju, nt varustuskindlus, solidaarsus või innovatsioon;

b) projekti kohta on tehtud artikli 12 kohane kulude riikidevahelise jaotamise otsus; ühishuviprojektide puhul, mis kuuluvad II lisa punkti 1 alapunktis c sätestatud kategooriasse ja mille kohta seetõttu ei tehta kulude riikidevahelise jaotamise otsust, peab projekti eesmärgiks olema teenuste piiriülene pakkumine, tehnoloogiliste uuenduste ajendamine ja võrgu piiriülese toimimise ohutuse tagamine;

c) projekt ei ole äriplaani ega muude, eelkõige võimalike investorite või võlausaldajate või riigi reguleeriva asutuse koostatud hinnangute kohaselt äriliselt tasuv. Projekti ärilise tasuvuse hindamisel võetakse arvesse artikli 13 lõikes 2 osutatud otsust stiimulite kohta ja selle põhjendusi.

3. Ühishuviprojektidele, mida teostatakse artikli 5 lõike 7 punktis d osutatud menetluse kohaselt, antakse liidu rahalist abi ka tööde tegemise toetuste kujul, kui need vastavad käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele.

4. II lisa punkti 1 alapunktis e ja punktis 4 sätestatud kategooriatesse kuuluvatele ühishuviprojektidele antakse samuti liidu rahalist abi tööde tegemise toetuste kujul, kui asjaomased projektiedendajad suudavad selgelt tõendada projekti olulist positiivset välismõju ja selle ärilise tasuvuse puudumist vastavalt äriplaanile ja muudele, eelkõige võimalike investorite või võlausaldajate või võimaluse korral riigi reguleeriva asutuse koostatud hinnangutele.

Artikkel 15

Suunised liidu rahalise abi andmise kriteeriumide kohta

Artikli 4 lõikes 2 esitatud erikriteeriumid ja artikli 4 lõikes 4 esitatud parameetrid on ka eesmärkideks, mille põhjal kehtestada liidu rahalise abi andmise kriteeriumid asjaomases Euroopa ühendamise rahastu määruses.

Artikkel 16

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklis 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile neljaks aastaks alates 15. maist 2013. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne kõnealuse ajavahemiku lõppu. Volituste delegerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 3 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

VI PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 17

Aruandlus ja hindamine

Hiljemalt 2017. aastal avaldab komisjon aruande ühishuviprojektide rakendamise kohta ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruandes hinnatakse järgmist:

- a) artikli 3 kohaselt väljavalitud ühishuviprojektide kavandamisel, arendamisel, ehitustööde tegemisel ja käikulaskmisel tehtud edusammud ning asjakohasel juhul rakenduse viivitus ja muud kogetud raskused;
- b) liidu poolt ühishuviprojektide jaoks eraldatud ja väljamakstud rahasummad võrreldes rahastatud ühishuviprojektide koguväärtusega;
- c) elektri- ja gaasisektori puhul liikmesriikidevaheliste ühenduste loomine, sellega seotud energiahindade areng ning energiovõrgu tõrgete arv, põhjused ja majanduskulu;
- d) seoses lubade andmise ja üldsuse osalemisega eelkõige:
 - i) ühishuviprojektide loamenetluste keskmine ja maksimaalne kestus, sh menetluse iga etapi kestus, võrreldes artikli 10 lõikes 4 osutatud algsete oluliste vahe-eesmärkide saavutamise ajakavaga;
 - ii) vastuseis ühishuviprojektidele (eelkõige avaliku arutelu käigus saadud kirjalike vastuväidete ja õiguskaitsemenetluste arv);
 - iii) ülevaade parimatest ja innovaatilistest tavadest seoses sidusrühmade kaasamisega ja keskkonnamõju leevendamise loamenetluste ja projektide rakendamise käigus;
 - iv) artikli 8 lõikes 3 ette nähtud süsteemide tulemuslikkus artiklis 10 sätestatud tähtaegadest kinnipidamist silmas pidades;
- e) seoses reguleerimisega eelkõige:
 - i) selliste ühishuviprojektide arv, mille kohta on tehtud artikli 12 kohane kulude riikidevahelise jaotamise otsus;
 - ii) selliste ühishuviprojektide arv ja laad, mille jaoks on tagatud artikli 13 kohased konkreetsed stiimulid;
- f) käesoleva määruse tulemuslikkus 2014. ja 2015. aastaks turgude integreerimise eesmärkide, 2020. aasta kliima- ja energiaeesmärkide ning pikemaajaliselt 2050. aastaks vähese CO₂-heitega majanduse suunas liikumise eesmärkide saavutamisele kaasa aitamisega.

Artikkel 18

Teave ja selle avaldamine

Komisjon loob kuue kuu jooksul alates liidu esimese loendi vastuvõtmisest taristu läbipaistvusplatvormi, mis on üldsusele kergesti juurdepääsetav, sealhulgas interneti kaudu. Platvorm sisaldab järgmist teavet:

- a) ajakohastatud üldteave (sh geograafiline teave) iga ühishuviprojekti kohta;
- b) artikli 5 lõikes 1 sätestatud rakenduskava iga ühishuviprojekti kohta;

c) artikli 11 kohaselt koostatud metoodika abil asjaomaste ühishuviprojektide kulude ja tulude analüüsimisel saadud tulemused, v.a tundlik äriteave;

d) liidu loend;

e) liidu poolt iga ühishuviprojekti jaoks eraldatud ja välja-makstud rahasummad.

Artikkel 19

Üleminekusätted

Käesolev määrus ei mõjuta sellise rahalise abi andmist, jätkamist ega muutmist, mida komisjon on andnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 680/2007, millega kehtestatakse ühenduse rahalise abi andmise üldeeskirjad üleeuroopaliste transpordi- ja energiavõrkude valdkonnas⁽¹⁾ kohaste projektikonkursside tulemusel otsuse nr 1364/2006/EÜ I ja III lisas loetletud projektide jaoks või selliste eesmärkide täitmiseks, mis põhinevad üleeuroopalise energiavõrgu (TEN-E) kulude asjakohastel kategooriatel vastavalt nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaal-fondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta⁽²⁾.

III peatüki sätteid ei kohaldata ühishuviprojektide suhtes, mille suhtes on loamenetlus alustatud ja mille puhul projektiedendaja on esitanud taotlused enne 16. novembrit 2013.

Artikkel 20

Määruse (EÜ) nr 713/2009 muudatused

Määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 22 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Amet võtab artikli 9 lõike 1 kohase vabastusotsuse taotlemise ning ameti poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määruse (EL) nr 347/2013^(*) (üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta) artikli 12 kohaselt tehtavate kulude riikidevahelise jaotamise otsuste eest lõivu.

(*) ELT L 115, 25.4.2013, lk 39.”

⁽¹⁾ ELT L 162, 22.6.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

Artikkel 21

Määruse (EÜ) nr 714/2009 muudatused

Määrust (EÜ) nr 714/2009 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) ühised võrguhaldusvahendid, et tagada kooskõlastatud võrguhaldus nii tava- kui ka eriolukorras, sealhulgas ühine vahejuhtumite liigituskaala ja teadusuuringute kavad. Nende vahenditega määratakse muu hulgas kindlaks:

i) teave, sealhulgas üks päev ette, mitu korda päevas või reaajas edastatav asjakohane teave, mis on kasulik tegevuse paremaks kooskõlastamiseks, ning teabe kogumise ja jagamise optimaalne sagedus;

ii) tehnoloogiline platvorm teabevahetuseks reaajas ja asjakohasel juhul tehnoloogilised platvormid muu punktis i osutatud teabe kogumiseks, töötlemiseks ja edastamiseks ning selliste menetluste rakendamiseks, mis võimaldavad põhivõrguettevõtjate tegevust rohkem kooskõlastada, eesmärgiga muuta selline kooskõlastatus kogu liitu hõlmavaks;

iii) kuidas põhivõrguettevõtjad teevad tegevusalase teabe kättesaadavaks teistele põhivõrguettevõtjatele või isikule, kes on nõuetekohaselt volitatud aitama neil saavutada tegevuse kooskõlastatust, ja ametile, ning

iv) et põhivõrguettevõtjad määravad kontaktpunkti, kes vastutab teiste põhivõrguettevõtjate või punktis iii osutatud nõuetekohaselt volitatud isiku või ameti teabetaotlustele vastamise eest.

Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik esitab vastuvõetud spetsifikatsioonid eeltoodud punktide i–iv kohta hiljemalt 16. maiks 2015 ametile ja komisjonile.

12 kuu jooksul alates spetsifikatsioonide vastuvõtmisest esitab amet arvamuse selle kohta, kas need aitavad piisavalt kaasa piiriülese kaubanduse edendamisele ning Euroopa elektripõhivõrgu optimaalse juhtimise, kooskõlastatud haldamise, tõhusa kasutamise ja hea tehnilise arengu tagamisele.”;

b) lõike 10 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) tuginetakse liikmesriikide investeerimiskavadele, võttes arvesse artikli 12 lõikes 1 osutatud piirkondlikke investeerimiskavasid ning asjakohasel juhul võrgu planeerimise liidu tasandi aspekte, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määruses (EL) nr 347/2013 (*) üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta; sellele tehakse kulude-tulude analüüs, kasutades nimetatud määruse artikli 11 kohaselt koostatud meetodikat;

(*) ELT L 115, 25.4.2013, lk 39.”

2) Artikkel 11 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 11

Kulud

Käesoleva määruse artiklites 4–12 ja määruse (EL) nr 347/2013 artiklis 11 nimetatud Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku tegevusega seotud kulud kannavad põhivõrguettevõtjad ning neid võetakse arvesse tariifide arvutamisel. Reguleerivad asutused kinnitavad kõnealused kulud üksnes siis, kui need on mõistlikud ja asjakohased.”

3) Artiklisse 18 lisatakse järgmine lõige:

„4a. Komisjon võib võtta vastu suunised põhivõrguettevõtjate tegevuse kooskõlastamise rakendamise kohta liidu tasandil. Suunised peavad olema kooskõlas käesoleva määruse artiklis 6 osutatud võrgueeskirjadega ja rajanema neil ning käesoleva määruse artikli 8 lõike 3 punktis a osutatud vastuvõetud spetsifikatsioonidel ja ameti arvamusel. Nimetatud suuniste vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse erinevaid piirkondlikke ja riiklikke talitlusnõudeid.

Nimetatud suunised võetakse vastu kooskõlas artikli 23 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.”

4) Artiklisse 23 lisatakse järgmine lõige:

„3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) (*) artiklit 5.

(*) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.”

Artikkel 22

Määruse (EÜ) nr 715/2009 muudatused

Määrust (EÜ) nr 715/2009 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 8 lõike 10 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) tuginetakse liikmesriikide investeerimiskavadele, võttes arvesse artikli 12 lõikes 1 osutatud piirkondlikke investeerimiskavasid ning asjakohasel juhul võrgu planeerimise liidu tasandi aspekte, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määruses (EL) nr 347/2013 (*), üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta; sellele tehakse kulude-tulude analüüs, kasutades nimetatud määruse artikli 11 kohaselt koostatud meetodikat;

(*) ELT L 115, 25.4.2013, lk 39.”

2) Artikkel 11 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 11

Kulud

Käesoleva määruse artiklites 4–12 ja määruse (EL) nr 347/2013 artiklis 11 nimetatud Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku tegevusega seotud kulud kannavad ülekandesüsteemi haldurid ning neid võetakse arvesse tariifide arvutamisel. Reguleerivad asutused kinnitavad kõnealused kulud üksnes siis, kui need on mõistlikud ja asjakohased.”

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Otsus nr 1364/2006/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2014. Käesolevast määrusest ei tulene õigusi otsuse nr 1364/2006/EÜ I ja III lisas loetletud projektide suhtes.

*Artikkel 24***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. juunist 2013, välja arvatud artiklid 14 ja 15, mida kohaldatakse alates asjakohase Euroopa ühendamise rahastu määruse kohaldamise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 17. aprill 2013

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
L. CREIGHTON

I LISA

ESMATÄHTSAD ENERGIATARISTUKORIDORID JA -ALAD

Käesolevat määrust kohaldatakse üleeuroopaliste esmatähtsate energiataristukoridoride ja -alade suhtes.

1. ESMATÄHTSAD ELEKTRIKORIDORID

- 1) Põhjameri elektrivõrk: Põhjameres, Iiri meres, La Manche'i väinas, Läänemeres ja neid ümbritsevates vetes paikneva integreeritud elektrivõrgu arendamine ja sellega seotud võrkudevahelised ühendused elektri transportimiseks taastuvatest avamere energiaallikatest tarbimiskeskustesse ja salvestuskohtadesse ning riikidevahelise elektrikaubanduse laiendamiseks.

Asjaomased liikmesriigid: Belgia, Iirimaa, Luksemburg, Madalmaad, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Taani ja Ühendkuningriik.

- 2) Põhja-lõuna ühendatud elektrivõrgud Lääne-Euroopas: kõnealuse piirkonna liikmesriikide võrkudevahelised ühendused ja ühendused Vahemere-äärse piirkonnaga, sealhulgas Pürenee poolsaarega eelkõige taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri võrku integreerimiseks ja riigisiseste võrgutaristute täiustamine, et kiiremini integreerida piirkonna turud.

Asjaomased liikmesriigid: Austria, Belgia, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa ja Ühendkuningriik.

- 3) Põhja-lõuna ühendatud elektrivõrgud Ida-Euroopa kesk- ja lõunaosas: põhja-lõuna ja ida-lääne suunalised ühendused ja siseliinid siseturu väljakujundamiseks ning taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri integreerimiseks.

Asjaomased liikmesriigid: Austria, Bulgaaria, Horvaatia, ⁽¹⁾ Itaalia, Kreeka, Küpros, Poola, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik, Ungari.

- 4) Läänemere energiaturu elektrivõrkudevahelise ühendamise kava: Läänemere piirkonna liikmesriikide võrkudevahelised ühendused ja riigisiseste võrgutaristute vastav täiustamine, et lõpetada Baltimaade eraldatus ning kiiremini integreerida piirkonna turud, muu hulgas töötades taastuenergia integreerimise nimel.

Asjaomased liikmesriigid: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Taani.

2. ESMATÄHTSAD GAASIKORIDORID

- 5) Põhja-lõuna ühendatud gaasivõrgud Lääne-Euroopas: Lääne-Euroopa põhja-lõuna suunaliste gaasivoogude gaasitaristu tarneteede mitmekesistamiseks ja gaasi lühiajalise väljundvõimsuse suurendamiseks.

Asjaomased liikmesriigid: Belgia, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa, Taani ja Ühendkuningriik.

- 6) Põhja-lõuna ühendatud gaasivõrgud Ida-Euroopa kesk- ja lõunaosas: gaasitaristu Läänemere piirkonna, Aadria ja Egeuse mere piirkonna, Vahemere idapiirkonna ja Musta mere piirkonna vaheliste ning siseste piirkondlike ühenduste jaoks ning gaasitarnete mitmekesistamiseks ja varustuskindluse suurendamiseks.

Asjaomased liikmesriigid: Austria, Bulgaaria, Horvaatia, ⁽¹⁾ Itaalia, Kreeka, Küpros, Poola, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik, Ungari.

- 7) Lõunapoolne gaasikoridor: taristu gaasi ülekandmiseks liitu Kaspia mere piirkonnast, Kesk-Aasiast, Lähis-Idast ja Vahemere idapiirkonnast, et mitmekesistada gaasitarneid.

⁽¹⁾ Eeldusel, et Horvaatia ühineb ja alates ühinemise kuupäevast.

Asjaomased liikmesriigid: Austria, Bulgaaria, Horvaatia, ⁽¹⁾ Itaalia, Kreeka, Küpros, Poola, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik, Ungari.

- 8) Läänemere energiaturu gaasivõrkude ühendamise kava: gaasitaristu, et lõpetada Baltimaade ja Soome eraldatus ning nende sõltuvus ühest tarnijast, täiustada vastavalt riigisiseseid võrgutaristuid ning mitmekesistada gaasitarmeid ja suurendada varustuskindlust Läänemere piirkonnas.

Asjaomased liikmesriigid: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Taani.

3. ESMATÄHTIS NAFTAKORIDOR

- 9) Naftatarneühendused Ida-Euroopa keskosas: Ida-Euroopa keskosas paikneva naftatorustike võrgu koostalitlusvõime varustuskindluse suurendamiseks ja keskkonnariskide vähendamiseks.

Asjaomased liikmesriigid: Austria, Horvaatia, ⁽¹⁾ Poola, Saksamaa, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Ungari.

4. ESMATÄHTSAD VALDKONNAD

- 10) Nutivõrkude kasutuselevõtt: nutivõrgu tehnoloogia kasutuselevõtt kogu liidus, et tõhusalt integreerida kõigi elektrivõrguga ühendatud kasutajate käitumine ja tegevus, eelkõige suurte elektrikoguste tootmine taastuvatest või hajutatud energiaallikatest ja tarbijate nõudlusele reageering.

Asjaomased liikmesriigid: kõik.

- 11) Elektrienergia ülekande kiirteed: esimese elektrienergia ülekande kiirtee rajamine 2020. aastaks, et luua kogu liidus elektrienergia ülekande kiirteede süsteem, mis on võimeline:

- a) mahutama tuuleenergia järjest suurenevat ülejääki Põhjamerel ja Läänemere piirkonnas ja nende lähiümbruses ning suurendama elektritootmist taastuvatest energiaallikatest Ida- ja Lõuna-Euroopas ning samuti Põhja-Aafrikas;
- b) ühendama need uued tootmissõlmed suure hoiustusvõimsusega Põhjamaades, Alpides ja muudes piirkondades ning suurte tarbimiskeskustega ja
- c) tulema toime järjest muutuvamate ja detsentraliseeritumate elektritarnete ning paindlikuma elektrinõudlusega.

Asjaomased liikmesriigid: kõik.

- 12) Riikidevaheline CO₂ võrk: CO₂ transpordi taristu arendamine liikmesriikide vahel ning ümbritsevate kolmandate riikidega CO₂ kogumise ja säilitamise tehnoloogia kasutuselevõtuks.

Asjaomased liikmesriigid: kõik.

⁽¹⁾ Eeldusel, et Horvaatia ühineb ja alates ühinemise kuupäevast.

II LISA

ENERGIATARISTUKATEGOORIAD

I lisas loetletud energiataristu prioriteetide teostamiseks tuleb arendada järgmistesse kategooriatesse kuuluvaid energiataristuid.

1) Elekter:

- a) kõrgepinge õhuliinid, kui need on projekteeritud pingele 220 kV või rohkem, ning maa- ja merealused ülekande-kaablid, kui need on projekteeritud pingele 150 kV või rohkem;
- b) eelkõige elektrienergia ülekande kiirteede jaoks igasugused füüsilised seadmed, mis on projekteeritud kõrgepinge- ja ülükõrgepinge elektri transportimiseks, et võimaldada ühes või mitmes liikmesriigis või kolmandates riikides toodetud või salvestatud suurte elektrikoguste ulatuslikku tarbimist ühes või mitmes muus liikmesriigis;
- c) elektrisalvestusrajatised elektri alaliseks või ajutiseks salvestamiseks maapealsetesse või maa-alustesse taristusse või geoloogiliselt, tingimusel et need on vahetult ühendatud kõrgepinge õhuliinidega, mis on projekteeritud pingele 110 kV või rohkem;
- d) igasugused punktides a–c kindlaksmääratud süsteemide ohutuks, kindlaks ja tõhusaks tööks vajalikud seadmed või paigaldised, sh kaitse-, seire- ja juhtimissüsteemid kõigi pingetasemete juures ning alajaamad;
- e) igasugused ülekande- ja keskpinge elektri jaotamise seadmed või paigaldised, mis võimaldavad elektrivõrgus kahe-suunalist digitaalset kommunikatsiooni ning elektri tootmise, ülekandmise, jaotamise ja tarbimise reaalajalist või peaaegu reaalajalist, interaktiivset ja arukat seiret ja juhtimist, et arendada välja võrk, millesse on tõhusalt integreeritud kõikide sellega ühendatud kasutajate – tootjate, tarbijate ja tootvate tarbijate – käitumine ja tegevus, et saada majanduslikult tõhus säästev elektrisüsteem, mis on väikeste kadudega, kvaliteetne, varustuskindel ja ohutu.

2) Gaas:

- a) maa- ja biogaasi transporditorustikud osana võrgust, mis koosneb peamiselt kõrgsurvetorudest, v.a tootmisetapis või maagaasi kohalikuks jaotamiseks kasutatavad kõrgsurvetorud;
- b) eespool nimetatud kõrgsurve-gaasitorudega ühendatud maa-alused hoidlad;
- c) veeldatud või surumaagaasi vastuvõtu, hoiustamise ja taasgaasistamise või dekompressiooni rajatised;
- d) igasugused süsteemi ohutuks, kindlaks ja tõhusaks tööks või kahesuunaliste voogude läbilaske võimsuse tagamiseks vajalikud seadmed või paigaldised, sh kompressorjaamad.

3) Nafta:

- a) toornafta transporditorud;
- b) toornaftatorude käitamiseks vajalikud pumbajaamad ja hoidlad;
- c) igasugused kõnealuse süsteemi nõuetekohaseks, kindlaks ja tõhusaks tööks vajalikud seadmed ja paigaldised, sh kaitse-, seire- ja juhtimissüsteemid ning vastassuunavooge võimaldavad seadmed.

4) CO₂:

- a) spetsiaalne torustik, v.a tootmisetapi torustik, mille kaudu inimtegevusest tulenevat CO₂ selle alaliseks geoloogiliseks säilitamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/31/EÜ⁽¹⁾ transporditakse mitmest allikast, st tööstuskäitistest (sh elektrijaamad), kus põlemise või muude fossiilsete või mittefossiilsete süsinikku sisaldavate ühenditega seotud keemiliste reaktsioonide tagajärjel tekib CO₂;
- b) veeldamise rajatised ja puhverhoidlad CO₂ edasitransportimiseks. See ei hõlma sellises geoloogilises formatsioonis paiknevat taristut, kus säilitatakse geoloogiliselt CO₂ vastavalt direktiivile 2009/31/EÜ, ega seonduvaid maapealseid rajatisi ja sissejuhtimisseadmeid;
- c) igasugused kõnealuse süsteemi nõuetekohaseks, kindlaks ja tõhusaks tööks vajalikud seadmed või paigaldised, sh kaitse-, seire- ja juhtimissüsteemid.

⁽¹⁾ ELT L 140, 5.6.2009, lk 114.

III LISA

ÜHISHUVIPROJEKTIDE PIIRKONDLIKUD LOENDID

1. RÜHMI KÄSITLEVAD EESKIRJAD

- 1) II lisa punktis 1 sätestatud kategooriatesse kuuluvate elektriprojektidega seotud rühmad koosnevad liikmesriikide, riikide reguleerivate asutuste, põhivõrguettevõtjate ning komisjoni, koostööameti ja ENTSO-E esindajatest.

II lisa punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate gaasiprojektidega seotud rühmad koosnevad liikmesriikide, riikide reguleerivate asutuste, ülekandesüsteemi haldurite ning komisjoni, koostööameti ja ENTSO-G esindajatest.

II lisa punktides 3 ja 4 sätestatud kategooriatesse kuuluvate nafta ja CO₂ transpordi projektidega seotud rühmad koosnevad liikmesriikide, iga I lisa kindlaksmääratud asjakohase prioriteediga seotud projektiedendajate ning komisjoni esindajatest.

- 2) Rühmade otsuseid tegevad organid võib ühendada. Kõik rühmad või otsuseid tegevad organid kohtuvad, kui see on asjakohane, et arutada kõigile rühmadele ühiseid küsimusi; sellised küsimused võivad hõlmata regioonidevahelise sidususega seotud teemasid või piirkondlike loendite kavandisse lisatud kavandatavate projektide arvu, mis võib muutuda haldamatuks.
- 3) Rühmad korraldavad oma tööd vastavalt piirkondlikule koostööle, mida tehakse direktiivi 2009/72/EÜ artikli 6, direktiivi 2009/73/EÜ artikli 7 ning määruste (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 artikli 12 kohaselt ning muude olemasolevate piirkondlike koostööstruktuuride kaudu.
- 4) I lisa kindlaksmääratud asjakohaste prioriteetide teostamisele vastavalt kutsub iga rühm osalema ühishuviprojektiks väljavalimiseks potentsiaalselt sobiva projekti edendajaid ning riikide haldusametite/ametiasutuste ja reguleerivate asutuste esindajaid, ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide, Euroopa Majanduspiirkonna ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikide ülekandesüsteemi haldureid ja põhivõrguettevõtjaid ning energiaühenduse institutsioonide ja asutuste, Euroopa naabruspoliitika osalevate ja liiduga konkreetset energiakoostööd tegevate riikide esindajaid. Otsus kolmanda riigi esindajaid kutsuda põhineb konsensusel.
- 5) Rühmad peavad nõu asjaomaseid sidusrühmi, sh tootjaid, ülekandesüsteemi haldureid ja põhivõrguettevõtjaid, tarnijaid ja tarbijaid esindavate organisatsioonidega – ja kui seda peetakse asjakohaseks, siis sidusrühmadega otse – ning keskkonnakaitseorganisatsioonidega. Rühmad võivad oma ülesannete täitmiseks korraldada kuulamisi või konsulteerimisi.
- 6) Komisjon avaldab iga rühma sise-eeskirjad/kodukorra, liikmesorganisatsioonide ajakohastatud nimekirja, korrapäraselt ajakohastatud teabe töö edenemise kohta, koosolekute päevakorrad ning lõplikud järeldused ja otsused artiklis 18 osutatud läbipaistvusplatvormil.
- 7) Komisjon, koostööamet ja rühmad püüavad saavutada kooskõla eri rühmade töös. Selleks tagavad komisjon ja koostööamet, kui see on asjakohane, kogu piirkondadevahelist huvi pakkuvat tööd hõlmava teabe vahetuse asjaomaste rühmade vahel.

Riikide reguleerivate asutuste ja koostööameti osalus rühmades ei sea ohtu nende ülesannete ja kohustuste täitmist, mis nendele asutustele on pandud käesoleva määrusega või direktiivi 2009/72/EÜ artiklitega 36 ja 37 ning direktiivi 2009/73/EÜ artiklitega 40 ja 41 või määrusega (EÜ) nr 713/2009.

2. PIIRKONDLIKE LOENDITE KOOSTAMISE PROTSESS

- 1) Ühishuviprojektiks väljavalimiseks potentsiaalselt sobiva projekti edendajad, kes soovivad saada projektile ühishuvi-projekti staatust, esitavad rühmale ühishuviprojektiks väljavalimise taotluse, mis sisaldab:
 - hinnangut selle kohta, kuidas tema projekt aitab rakendada I lisa sätestatud prioriteete;
 - artiklis 4 kindlaksmääratud asjakohaste kriteeriumide täitmise analüüsi;
 - piisava küpsusastme saavutanud projektide puhul projektipõhist kulude-tulude analüüsi vastavalt artiklitele 21 ja 22 ning ENTSO-E ja ENTSO-G poolt artikli 11 kohaselt koostatud meetodikatele ning
 - mis tahes muud teavet, mis on projekti hindamiseks asjakohane.
 - 2) Kõik taotluse saajad tagavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.
 - 3) Pärast liidu esimese loendi vastuvõtmist on II lisa punkti 1 alapunktides a, b ja d sätestatud kategooriatesse kuuluvad kavandatavad elektri ülekandmise ja salvestamise projektid kõigi järgnevalt vastu võetud liidu loendite puhul osa elektrivõrgu viimasest olemasolevast kümneaastasest arengukavast, mille ENTSO-E on koostanud vastavalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklile 8.
 - 4) Pärast liidu esimese loendi vastuvõtmist on II lisa punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvad kavandatavad gaasitaristu projektid kõigi järgnevalt vastu võetud liidu loendite puhul osa gaasivõrgu viimasest olemasolevast kümneaastasest arengukavast, mille ENTSO-G on koostanud vastavalt määruse (EÜ) nr 715/2009 artiklile 8.
 - 5) Liidu esimesse loendisse võtmiseks esitatud projektikavandeid, mida ei ole eelnevalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 8 kohaselt hinnatud, hindab kogu liitu hõlmava süsteemi tasandil:
 - II lisa punkti 1 alapunktides a, b ja d sätestatud kategooriatesse kuuluvate projektide puhul ENTSO-E kooskõlas võrgu viimasest olemasolevast kümneaastasest arengukavast kohaldatud meetodikaga;
 - II lisa punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate projektide puhul ENTSO-G või kolmas isik järjepideval viisil, lähtudes objektiivsest meetodikast.
- Hiljemalt 16 jaanuariks 2014 esitab komisjon suunised ENTSO-E ja ENTSO-G kohaldatavate kriteeriumide kohta punktides 3 ja 4 osutatud vastavate kümneaastaste võrgu arengukavade arendamisel, et tagada võrdne kohtlemine ja protsessi läbipaistvus.
- 6) II lisa punktis 4 sätestatud kategooriatesse kuuluvad kavandatavad CO₂ transpordi projektid on osa vähemalt kahe liikmesriigi poolt riikidevahelise CO₂ transpordi ja taristu arendamiseks koostatud kavast, mille asjaomased liikmesriigid või nende määratud üksused esitavad komisjonile.
 - 7) II lisa punktides 1 ja 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate kavandatavate projektide puhul kontrollivad riikide reguleerivad asutused ja vajaduse korral koostööamet – võimaluse korral piirkondliku koostöö raames (direktiivi 2009/72/EÜ artikkel 6, direktiivi 2009/73/EÜ artikkel 7) – kriteeriumide / kulude-tulude analüüsi meetodika ühtset kohaldamist ning hindavad nende piiriülest tähtsust. Nad esitavad oma hinnangu rühmale.

- 8) II lisa punktides 3 ja 4 sätestatud kategooriatesse kuuluvate kavandatavate nafta ja CO₂ transpordi projektide puhul hindab komisjon artiklis 4 sätestatud kriteeriumide kohaldamist. II lisa punktis 4 sätestatud kategooriasse kuuluvate kavandatavate CO₂ projektide puhul võtab komisjon samuti arvesse projektide tulevase laiendamise võimalusi muude liikmesriikide kaasamiseks. Komisjon esitab oma hinnangu rühmale.
 - 9) Iga liikmesriiki, kelle territooriumiga ei ole kavandatav projekt seotud, kuid kellele kavandatav projekt võib avaldada positiivset puhasmõju või olulist mõju, näiteks keskkonnale või energiataristu toimimisele tema territooriumil, võib esitada rühmale arvamuse, kirjeldades oma mureküsimusi.
 - 10) Rühma otsuseid tegev organ analüüsib rühma kuuluva liikmesriigi taotlusel liikmesriigi poolt vastavalt artikli 3 lõikele 3 esitatud põhjendusi, miks tema territooriumiga seotud ühishuviprojekti mitte heaks kiita.
 - 11) Rühm tuleb kokku, et kavandatud projekte analüüsida ja need paremusjärjestusse seada, võttes arvesse reguleerivate asutuste hinnangut või komisjoni hinnangut nafta ja CO₂ transpordi projektide kohta.
 - 12) II lisa punktides 1 ja 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate kavandatavate projektide piirkondlike loendite kavandid, mille rühmad on koostanud, koos kõigi punktis 9 täpsustatud arvamustega esitatakse koostööametile kuus kuud enne liidu loendi vastuvõtmise kuupäeva. Koostööamet hindab piirkondlike loendite kavandeid ja nendega kaasas olevaid arvamusi kolme kuu jooksul alates kättesaamise kuupäevast. Koostööamet esitab oma arvamuse piirkondlike loendite kavandite kohta, eelkõige kriteeriumide ja kulude-tulude analüüsi ühtse kohaldamise kohta kõigis piirkondades. Koostööameti arvamus võetakse vastu kooskõlas määruse (EÜ) nr 713/2009 artikli 15 lõikes 1 osutatud menetlusega.
 - 13) Ühe kuu jooksul alates koostööameti arvamuse kättesaamise kuupäevast võtab iga rühma otsuseid tegev organ artikli 3 lõike 3 sätteid järgides vastu oma lõpliku piirkondliku loendi, lähtudes rühmade ettepanekust ning võttes arvesse koostööameti arvamust ja punkti 7 kohaselt esitatud riikide reguleerivate asutuste hinnangut või punkti 8 kohaselt esitatud komisjoni hinnangut nafta ja CO₂ transpordi projektide kohta. Rühmad esitavad lõplikud piirkondlikud loendid koos kõigi punktis 9 täpsustatud arvamustega komisjonile.
 - 14) Kui saadud piirkondlikest loenditest lähtudes ja koostööameti arvamust arvesse võttes muutuks kavandatavate ühishuviprojektide koguhulk liidu loendis haldamatuks, kaalub komisjon pärast iga asjaomase rühmaga konsulteerimist, kas jätta liidu loendist välja projektid, mille asjaomane rühm oli seadnud artikli 4 lõike 4 kohaselt koostatud paremusjärjestuses kõige viimastele kohtadele.
-

IV LISA

ÜHISHUVIPROJEKTIDE KRITERIUMIDEGA SEOTUD EESKIRJAD JA NÄITAJAD

- 1) Olulise piiriülese mõjuga projekt on liikmesriigi territooriumil elluviidav projekt, mis vastab järgmistele tingimustele:
- elektriülekanne: projekti kaudu suurendatakse võrgu ülekandevõimsust või kaubanduslikeks elektrivoogudeks kättesaadavat võimsust asjaomase liikmesriigi ja ühe või mitme teise liikmesriigi piiril või sama ülekandekoridori kõigis muudes asjakohastes kohtades, mis suurendavad selle piiriülese võrgu ülekandevõimsust, vähemalt 500 megavatti võrra võrreldes olukorraga, kui projekt jäetakse käiku laskmata;
 - elektri salvestamine: projekti installeeritud võimsus on vähemalt 225 megavatti ja sellega luuakse salvestamisvõimsus, mis võimaldab vähemalt 250 gigavatt-tunni suurust elektri netotoodangut aastas;
 - gaasiülekanne: projekti käigus investeeritakse vastassuunavoogude läbilaske võimsusesse või muudetakse asjaomaste liikmesriikide piiriülest ülekandevõimsust vähemalt 10 % võrra võrreldes olukorraga enne projekti käikulaskmist;
 - gaasi hoiustamine või veeldatud/surumaagaas: projekti eesmärk on tarnida otse või kaudselt vähemalt kahte liikmesriiki või täita taristunorm (N-1 valem) piirkondlikul tasandil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 994/2010 ⁽¹⁾ artikli 6 lõikele 3;
 - nutivõrgud: projekt on seotud kõrge- ja keskpingseseadmete ja -paigaldistega, mis on projekteeritud pingele 10 kV või rohkem. Projektis osalevad vähemalt kahe liikmesriigi põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad, hõlmates vähemalt 50 000 elektri kasutajat või tootjat või tootvat tarbijat piirkonnas, kus tarbitakse vähemalt 300 gigavatt-tundi aastas, kusjuures vähemalt 20 % tarbitavast elektrist pärineb taastuvatest ressurssidest, mis on olemuslikult muutuvad.
- 2) II lisa punkti 1 alapunktides a–d sätestatud kategooriatesse kuuluvate projektide puhul hinnatakse artiklis 4 sätestatud kriteeriume järgmiselt:
- turgude integreerimist, konkurentsi ja süsteemi paindlikkust mõõdetakse elektrivõrgu viimase olemasoleva kümneaastase arengukava raames tehtud analüüsi kohaselt, tehes eelkõige järgmist:
 - piiriüleste projektide puhul arvutatakse nende mõju mõlemasuunaliste elektrivoogude ülekande võimsusele võrgus, mõõdetuna elektrikogustes (megavattides), ning nende panus sellesse, et saavutada ühendusvõimsuseks vähemalt 10 % installeeritud tootmisvõimsusest, või olulise piiriülese mõjuga projektide puhul nende mõju võrgu ülekandevõimsusele asjaomaste liikmesriikide vahelistel piiridel, asjaomaste liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistel piiridel või asjaomastes liikmesriikides ning mõju pakkumise ja nõudluse tasakaalustamisele ja võrgu toimimisele asjaomastes liikmesriikides;
 - V lisa punktis 10 määratletud analüüsi piirkonnas hinnatakse projekti mõju kogu energiasüsteemi tootmis- ja ülekandekuludele ning turuhindade arengule ja ühtlustumisele eri planeerimissenaariumide korral, võttes eelkõige arvesse tootmisvõimsuste koormamisjärjestuse muutumist;
 - taastuvenergia ülekandmist suurimastesse tarbimiskeskustesse ja salvestamiskohtadesse mõõdetakse elektrivõrgu viimase olemasoleva kümneaastase arengukava raames tehtud analüüsi kohaselt, tehes eelkõige järgmist:
 - elektri ülekandmisega seoses hinnatakse projekti tulemusel ühendatavat ja ülekantavat taastuvatest energiaallikatest toodetavat elektrikogust (tehnoloogialiikide kaupa ja megavattides) võrreldes nimetatud taastuvatest energiaallikatest toodetava elektri kavandatud üldkogusega asjaomases liikmesriigis 2020. aastal, mis on kavandatud direktiivi 2009/28/EÜ artikli 4 kohases taastuvenergia riiklikus tegevuskavas;

⁽¹⁾ ELT L 295, 12.11.2010, lk 1.

— elektri salvestamisega seoses võrreldakse projektist tulenevat uut salvestusvõimsust sama salvestustehnoloogia olemasoleva koguvõimsusega V lisa punktis 10 määratletud analüüsipiirkonnas;

- c) varustuskindlust, koostalitlusvõimet ja süsteemi talitluskindlust mõõdetakse elektrivõrgu viimase olemasoleva kümneaastase arengukava raames tehtud analüüsi kohaselt, hinnates eelkõige, kuidas projekt mõjutab V lisa punktis 10 määratletud analüüsipiirkonnas piisava tootmise ja ülekandmisega seotud hinnangulist tootmispuudujääki teataval iseloomulikel koormuseperioodidel, võttes arvesse kliimaga seotud äärmuslikke ilmastikunähtusi ja nende mõju taristu vastupidavusele. Võimaluse korral mõõdetakse projekti mõju süsteemi toimimise ja teenuste sõltumata ja usaldusväärsele kontrollile.
- 3) II lisa punktis 2 sätestatud kategooriatesse kuuluvate projektide puhul hinnatakse artiklis 4 sätestatud kriteeriume järgmiselt:
- a) turgude integreerimise ja koostalitlusvõime mõõtmiseks arvutatakse projekti lisaväärtus turupiirkondade integreerimisele, hindade lähenemisele ja süsteemi üldisele paindlikkusele, sh vastassuunavoogude läbilaske võimsus eri stsenaariumide kohaselt;
- b) konkurentsi mõõdetakse mitmekesistamise, sh kohalikele tarneallikatele juurdepääsu hõlbustamise põhjal, võttes üksteise järel arvesse: allikate mitmekesistamist, tarnijate mitmekesistamist, tarneteede mitmekesistamist, uue võimsuse mõju Herfindahli-Hirschmanni indeksile (HHI), mis arvutatakse V lisa punktis 10 määratletud analüüsipiirkonnas oleva võimsuse tasandil;
- c) gaasivarustuse kindluse mõõtmiseks arvutatakse projekti lisaväärtus liidu gaasisüsteemi lühi- ja pikaajalisele vastupidavusele ning sellele, kui võrd suureneb süsteemi ülejäänud paindlikkus liikmesriikide tarnehäiretega toimetulekuks eri stsenaariumide korral, samuti arvutatakse projektist tulenev lisavõimsus, mida mõõdetakse seoses taristunormiga (N-1 valem) piirkondlikul tasandil vastavalt määruse (EÜ) nr 994/2010 artikli 6 lõikele 3;
- d) säästvus mõõdetakse selle alusel, mil määral aitab projekt vähendada heitkoguseid, toetada taastuvelektri tootmist varuallikatest või elektrienergiast toodetud gaasi ja biogaasi transportimist, võttes arvesse kliimatingimuste eeldatavaid muutusi.
- 4) II lisa punkti 1 alapunktis e sätestatud kategooriasse kuuluvate projektide puhul hinnatakse iga artiklis 4 loetletud ülesande täitmist järgmiste kriteeriumide alusel:
- a) säästvuse tase: selle kriteeriumi mõõtmiseks hinnatakse kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist ja elektrivõrgutaristu keskkonnamõju;
- b) põhi- ja jaotusvõrkude suutlikkus ühendada kasutajaid ning elektrit kasutajatelt ja kasutajateni transportida: selle kriteeriumi mõõtmiseks hinnatakse hajutatud energiaallikatest toodetud elektri ülekandmiseks installeeritavat võimsust jaotusvõrkudes, maksimaalset lubatavat võrku sisenevat elektrikogust, ilma et tekiks jaotusvõrkude ülekoormamise oht, ning ülekoormuse või turvaohu tõttu taastuvatest energiaallikatest võrku juhtimata jääva energia kogust;
- c) võrgu ühendatavus ja juurdepääs kõigile võrgukasutajate kategooriatele: selle kriteeriumi mõõtmiseks hinnatakse tootjate, tarbijate ja tootvate tarbijate tasude ja tariifide ning nende struktuuri arvutamise meetodeid, samuti võrgus elektrikoguste dünaamiliseks tasakaalustamiseks ettenähtud talitluspaindlikkust;
- d) varustuskindlus ja tarnekvaliteet: selle kriteeriumi mõõtmiseks hinnatakse kindlalt olemasoleva tootmisvõimsuse ja tippnõudluse suhet, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osa, elektrisüsteemi stabiilsust, häirete (sh kliimatingimustega seotud häirete) kestust ja sagedust tarbija kohta ning pingekvaliteeti;

- e) elektrivarustuse ja võrgu toimimise tõhusus ja pakutava teenuse kvaliteet: selle kriteeriumi mõõtmiseks hinnatakse elektrikao määra põhi- ja jaotusvõrkudes, väikseima ja suurima elektrinõudluse suhet teataval ajavahemikul, tarbijate osalemist elektriturgudel ja energiatõhususe meetmete võtmisel, elektrivõrguosade protsentuaalset kasutust (st keskmine koormus), võrguosade kättesaadavust (seotud ettekavandatud ja ettekavandamata hooldustöödega) ja selle mõju võrgu toimimisele ning võrguvõimsuse tegelikku kättesaadavust võrreldes selle standardväärtusega;
- f) mil määral aitavad riikidevahelised elektriturud koormusvoogude kontrollimise abil vähendada ringvooge ja suurendada võrkudevahelist ühendusvõimsust: selle kriteeriumi mõõtmiseks hinnatakse liikmesriigi ühendusvõimsuse ja elektrinõudluse suhet, ühendusvõimsuse kasutamist ning võrguühenduste ülekoormuse tasusid.
- 5) II lisa punktis 3 sätestatud kategooriasse kuuluvate naftatranspordiprojektide puhul hinnatakse artiklis 4 sätestatud kriteeriume järgmiselt:
- a) naftavarustuse kindluse mõõtmiseks hinnatakse projektist tuleneva uue võimsuse lisaväärtust süsteemi lühi- ja pikaajalisele vastupidavusele ning sellele, milline on süsteemi ülejäänud paindlikkus tarnehäiretega toimetulekuks eri stsenaariumide korral;
- b) koostalitlusvõime mõõtmiseks hinnatakse, mil määral parandatakse projekti tulemusel naftavõrgu toimimist, eelkõige vastassuunavoogude võimaldamise kaudu;
- c) ressursside tõhusa ja säästva kasutamise mõõtmiseks hinnatakse, mil määral kasutatakse projekti käigus olemasolevat taristut ning kui palju aitab projekt vähendada kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud koormust ja riske.
-

V LISA

KOGU ENERGIASÜSTEEMI HÖLMAV KULUDE-TULUDE ANALÜÜS

Ühishuviprojektide kulude ja tulude ühtlustatud analüüsimise metoodika vastab käesolevas lisas sätestatud põhimõtetele.

- 1) Metoodika põhineb ühistel lähteandmetel liidu elektri- ja gaasisüsteemi kohta aastatel $n + 5$, $n + 10$, $n + 15$ ja $n + 20$, kusjuures n on analüüsi tegemise aasta. Need andmed hõlmavad vähemalt järgmist:
 - a) elekter: nõudlusstenaariumid, tootmisvõimsused kütuseliigi (biomass, geotermaalenergia, hüdroenergia, gaas, tuumaenergia, nafta, tahked kütused, tuuleenergia, fotogalvaaniline ja kokkusurutud päikeseenergia, muu taastuvenergia tehnoloogia) ja geograafilise asukoha kaupa, kütusehinnad (sh biomass, kivisüsi, gaas ja nafta), CO₂ hinnad, põhi- ja vajaduse korral jaotusvõrgu koostis ja areng, võttes arvesse kõiki olulisi elektri tootmise (sh CO₂ kogumist võimaldav tootmisvõimsus), salvestamise ja ülekandmise projekte, mille kohta on lõplik investeeringisotsus tehtud ja mis lastakse käiku enne aasta $n + 5$ lõppu;
 - b) gaas: nõudlusstenaariumid, imporditud kogused, kütusehinnad (sh kivisüsi, gaas ja nafta), ülekandesüsteemi koostis ja areng, võttes arvesse kõiki uusi projekte, mille kohta on lõplik investeeringisotsus tehtud ja mis lastakse käiku enne aasta $n + 5$ lõppu.
- 2) Kõnealustes andmetes on arvesse võetud analüüsi koostamise ajal kehtivat liidu ja siseriiklikku õigust. Elektri- ja gaasiandmed peavad olema omavahel kooskõlas, eelkõige seoses oletustega hindade ja mahtude kohta kummalgi turul. Andmekogum koostatakse pärast ametlikku arutelu liikmesriikidega ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi esindavate organisatsioonidega. Komisjon ja koostööamet tagavad asjakohasel juhul juurdepääsu vajaminevatele kolmandate isikute äriandmetele.
- 3) Metoodikas antakse juhised kulude-tulude analüüsiks vajaliku võrgu ja turu mudeli koostamiseks ja kasutamiseks.
- 4) Kulude-tulude analüüs põhineb analüüsitud projektikategooriate kulude ja tulude ühtlustatud hindamisel ning hõlmab vähemalt punktis 1 osutatud ajavahemikku.
- 5) Kulude-tulude analüüsis võetakse arvesse vähemalt järgmisi kulusid: kapitalikulud, projekti tehnilise eluea jooksul kantavad tegevus- ja hoolduskulud ning vajaduse korral kasutusest kõrvaldamise ja jäätmekäitluse kulud. Metoodikas antakse juhised arvutustes kasutatavate diskontomäärade kohta.
- 6) Elektri ülekandmise ja salvestamise projektide kulude-tulude analüüsis võetakse arvesse vähemalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 13 kohaldamisest tulenevat mõju ja hüvitisi, IV lisas kindlaksmääratud näitajatele avalduvat mõju ning järgmist mõju:
 - a) kasvuhoonegaaside heitkogused ja ülekandekaod projekti tehnilise eluea jooksul;
 - b) projekti tehnilise eluea jooksul elektri tootmise ja ülekandmise tehtavate uute investeeringute edasised kulud;
 - c) talitluspaindlikkus, sh süsteemi sagedustundlikkuse ja abiteenuste optimeerimine;
 - d) süsteemi vastupidavus muu hulgas õnnetustele ja kliimale ning süsteemi talitluskindlus, eelkõige Euroopa elutähtsate taristute puhul, mis on kindlaks määratud direktiivis 2008/114/EÜ.

- 7) Gaasiprojektide kulude-tulude analüüsis võetakse arvesse vähemalt turu-uuringute tulemusi, mõju IV lisas kindlaksmääratud näitajatele ning mõju järgmisele:
 - a) vastupidavus õnnetustele ja kliimale ning süsteemi talitluskindlus, eelkõige Euroopa elutähtsate taristute puhul, mis on kindlaksmääratud direktiivis 2008/114/EÜ;
 - b) gaasivõrgu ülekoormus.
 - 8) Nutivõrkude projektide kulude-tulude analüüsis võetakse arvesse IV lisas kindlaksmääratud näitajatele avalduvat mõju.
 - 9) Punktides 6–8 osutatud näitajate arvessevõtu üksikasjalik meetod töötatakse välja pärast ametlikku arutelu liikmesriikide ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi esindavate organisatsioonidega.
 - 10) Metoodika kohaselt määratakse kindlaks analüüs, mis tehakse asjakohaste lähteandmete põhjal, määrates kindlaks mõju iga projekti olemasolu ja puudumise korral. Iga projekti analüüsipiirkond hõlmab kõiki liikmesriike ja kolmandaid riike, kelle territooriumil projekti ellu viiakse, kõiki vahetus naabruses asuvaid liikmesriike ning kõiki muid liikmesriike, keda projekt oluliselt mõjutab.
 - 11) Analüüsi käigus selgitatakse välja, millistele liikmesriikidele avaldab projekt positiivset puhasmõju (kasusaajad) ja millistele negatiivset puhasmõju (kulukandjad). Iga kulude-tulude analüüs sisaldab lähteandmete tundlikkuse analüüsi, erinevate samas analüüsipiirkonnas teostatavate projektide käikulaskmise kuupäeva ja muid asjakohaseid parameetreid.
 - 12) Ülekandesüsteemi haldurid, hoidlate haldurid ning suru- ja veeldatud maagaasi terminalide haldurid ja jaotusvõrguettevõtjad vahetavad metoodika väljatöötamiseks vajalikku teavet, sh asjakohaseid võrgu ja turu mudeleid. Teiste ülekande- või jaotusvõrguettevõtjate nimel teavet koguvad ülekande- või jaotusvõrguettevõtjad edastavad osalevatele ülekande- ja jaotusvõrguettevõtjatele kogutud andmete tulemusel.
 - 13) Artikli 11 lõike 8 kohase ühtse elektri- ja gaasituru ja -võrgu mudeli puhul hõlmavad punktis 1 osutatud lähteandmed aastaid $n + 10$, $n + 20$ ja $n + 30$ ning mudeli abil saab täielikult hinnata majandus-, sotsiaal- ja keskkonnamõju, võttes eelkõige arvesse väliskulusid, mis on seotud kasvuhoonegaaside ja tavapäraste õhusaasteainete heitkogustega või varustuskindlusega.
-

VI LISA

SUUNISED LÄBIPAISTVUSE JA ÜLDSUSE OSALEMISE KOHTA

- 1) Artikli 9 lõikes 1 osutatud loamenetluse käsiraamatus määratakse kindlaks vähemalt järgmine:
 - a) asjakohased (sh keskkonnaalased) õigusaktid, mille alusel tehakse otsused ja esitatakse arvamused eri liiki asjakohaste ühishuviprojektide kohta;
 - b) asjakohased vajaminevad otsused ja arvamused;
 - c) pädeva asutuse, muude ametiasutuste ja tähtsaimate asjaomaste sidusrühmade nimed ja kontaktandmed;
 - d) tööde käik, kusjuures märgitud on kõik tööetapid ja soovituslik ajakava, ning lühiülevaade otsuste tegemise protsessist;
 - e) teave otsuse taotlusele lisatavate dokumentide ulatuse, ülesehituse ja üksikasjalikkuse kohta, sh kontrollnimekiri;
 - f) millistes etappides ja kuidas osaleb protsessis üldsus.
- 2) Artikli 10 lõike 4 punktis b osutatud üksikasjalikus ajakavas määratakse kindlaks vähemalt järgmine:
 - a) vajaminevad otsused ja arvamused;
 - b) projektiga tõenäoliselt seotud ametiasutused, sidusrühmad ja üldsus;
 - c) menetluse üksiketapid ja nende kestus;
 - d) tervikotsuse tegemiseks olulised vahe-eesmärgid ja nende saavutamise tähtajad;
 - e) ametiasutuste kavandatud ressursid ja võimalike lisaressursside vajadus.
- 3) Selleks et suurendada üldsuse osalemist loamenetluses ning tagada eelnev teavitamine ja dialoog üldsusega, järgitakse järgmisi põhimõtteid:
 - a) ühishuviprojektist mõjutatud sidusrühmi, sh asjaomaseid riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, maaomanikke ja projekti lähiümbruses elavaid inimesi, üldsust ja nende liite, organisatsioone või rühmi teavitatakse põhjalikult ja nendega peetakse põhjalikult nõu varajases etapis, kui üldsuse võimalikke muresid on veel võimalik arvesse võtta, ning selgel ja läbipaistval viisil. Asjakohasel juhul toetab pädev asutus aktiivselt projektiedendaja tegevust;
 - b) pädevad asutused tagavad, et ühishuviprojektidega seotud avalikud arutelud korraldatakse võimaluse korral koondatault. Igas avalikus arutelus käsitletakse kõiki teatava menetlusetapiga seotud küsimusi ja ühte teatava menetlusetapiga seotud küsimust ei käsitleta rohkem kui ühes avalikus arutelus; üks avalik arutelu võib siiski toimuda rohkem kui ühes geograafilises asukohas. Avaliku arutelu küsimused märgitakse selle teates selgelt ära;
 - c) märkused ja vastuväited on lubatud üksnes avaliku arutelu algusest kuni selle lõppemise tähtpäevani.
- 4) Üldsuse osalemise kontseptsioon sisaldab vähemalt teavet järgmise kohta:
 - a) asjaomased sidusrühmad, kelle poole pöördatakse;
 - b) kavandatavad meetmed, sealhulgas erikoosolekute kavandatavad üldised toimumiskohad ja kuupäevad;
 - c) ajakava;
 - d) vastavate ülesannete täitmiseks ettenähtud inimressursid.

- 5) Enne taotluskirjade esitamist korraldatava avaliku aruteluga seoses teevad asjaomased osalised vähemalt järgmist:
- a) avaldavad kuni 15-leheküljelse teabelehe, milles esitavad selgelt ja lühidalt ülevaate projekti eesmärgist ja esialgsest ajakavast, andmed riikliku võrguarenduskava võimalike alternatiivtrasside, projekti eeldatava (sh piiriülese) mõju ning võimalike negatiivse mõju leevendamise meetmete kohta, ning mis avaldatakse enne arutelu alustamist. Teabelehes tuuakse lisaks ära artiklis 18 osutatud läbipaistvusplatvormi ning punktis 1 osutatud loamenetluse käsiraamatu veebiaadressid;
 - b) teavitavad projektist kõiki mõjutatud sidusrühmi artikli 9 lõikes 7 osutatud veebisaidi ja muude asjakohaste teabekanalite kaudu;
 - c) kutsuvad kirjalikult kõik asjaomased mõjutatud sidusrühmad erikoosolekutele, mille käigus arutatakse mureküsimusi.
- 6) Projekti veebisaidil saab tutvuda vähemalt järgmisega:
- a) punktis 5 osutatud teabeleht;
 - b) kuni 50-leheküljeline üldarusaadav ja korrapäraselt ajakohastatav kokkuvõte projekti hetkeseisust, kusjuures ajakohastamisel on eelmistesse versioonidesse tehtud muudatused selgelt märgitud;
 - c) projekti ja avalike arutelude ajakava, milles on selgelt märgitud avalike konsulteerimiste ja kuulamiste kuupäevad ja toimumiskohad ning kuulamiste kavandatud teemad;
 - d) kontaktandmed kõigi taotluskirjade saamiseks;
 - e) kontaktandmed avalike arutelude käigus märkuste ja vastuväidete esitamiseks.
-

Euroopa Komisjoni avaldus seoses ühishuviprojektide kohta sätestatud tingimustega, mille alusel nad saavad ELilt rahalist abi üleeuroopaliste energiataristute kontekstis (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse EL nr 347/2013 ⁽¹⁾ V peatükk)

Komisjon rõhutab, et ta peab oluliseks, et ELi ja riiklikest vahenditest antav abi laieneb tööde tegemise toetustele, et võimaldada ühishuviprojektide rakendamist, mis tõhustab energiaallikate, tarneteede ja tarnijate mitmekesistamist. Komisjon jätab endale õiguse teha vastavasuunalisi ettepanekuid, tuginedes ühishuviprojektide rakendamise järelevalvest saadud kogemustele üleeuroopalise energiataristu suuniseid käsitleva määruse artikliga 17 ette nähtud aruande kontekstis.

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 39.